



**VIBORG**  
KOMMUNE

§ 12 Miljøgodkendelse  
af  
Besætning med æglæggende frilandshøns  
på  
Herredsvejen 178  
9500 Hobro  
af  
august 2014

**DATABLAD**

Titel: § 12 Miljøgodkendelse af besætning med æglæggende frilandshøns, Herredsvejen 178, 9500 Hobro

Dato for godkendelse: 21. august 2014

CVR-nr: 34845441

CHR Nummer: 16501

Ejendomsnummer: 7910213180

Til ejendommen hører følgende matrikler:

Ejerlav	Matrikelnummer
Hærup By, Klejtrup	7a
Hærup By, Klejtrup	7m

Til ejendommen Herredsvejen 207 der er en landbrugsejendom uden dyr tilhørende ansøger hører følgende matrikler

Ejerlav	Matrikelnummer
Klejtrup By, Klejtrup	5k
Klejtrup By, Klejtrup	5i
Klejtrup By, Klejtrup	6aa
Klejtrup By, Klejtrup	6ao

Bedrifts ejer og ansøger: Anders Thordahl Nøhr  
Herredsvejen 178  
9500 Hobro  
Tlf.: 21286589  
Email: [hoejgaard@nohr.info](mailto:hoejgaard@nohr.info)

Konsulent: Catrine Nielsen  
Agro Food Park 15  
8200 Århus N  
Tlf.: 87405000  
Email: [catrinen@vfl.dk](mailto:catrinen@vfl.dk)

Tilsynsmyndighed: Viborg Kommune

Viborg den 21. august 2014

Jette Godskesen

Agronom

## INDHOLDSFORTEGNELSE

---

<b>1</b>	<b>Resumé og samlet vurdering .....</b>	<b>4</b>
1.1	Ansøgning om miljøgodkendelse.....	4
<b>1.2</b>	<b>AFGØRELSE.....</b>	<b>4</b>
1.3	Ikke teknisk resumé.....	5
1.4	Offentlighed .....	6
<b>2</b>	<b>Generelle forhold.....</b>	<b>7</b>
2.1	Beskrivelse af husdyrbruget.....	7
2.2	Meddelelesespligt – anlæg, arealer, ejerforhold.....	7
2.3	Gyldighed.....	8
2.4	Retsbeskyttelse .....	8
2.5	Revurdering af miljøgodkendelsen.....	8
<b>3</b>	<b>Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold .....</b>	<b>9</b>
3.1	Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	9
3.2	Placering i landskabet.....	9
<b>4</b>	<b>Husdyrhold, staldanlæg og drift.....</b>	<b>11</b>
4.1	Husdyrhold og staldindretning.....	11
4.2	Ventilation .....	16
4.3	Fodring.....	16
4.4	Energi- og vandforbrug.....	18
4.5	Spildevand herunder regnvand.....	20
4.6	Affald.....	21
4.7	Råvarer og hjælpestoffer.....	24
4.8	Driftsforstyrrelser eller uheld.....	24
<b>5</b>	<b>Gødningsproduktion og -håndtering .....</b>	<b>26</b>
5.1	Gødningstyper og mængder.....	26
<b>6</b>	<b>Anden organisk gødning .....</b>	<b>29</b>
<b>7</b>	<b>Forurening og gener fra husdyrbruget .....</b>	<b>30</b>

7.1	Ammoniak og natur .....	30
7.2	Lugt.....	31
7.3	Fluer og skadedyr.....	32
7.4	Transport.....	33
7.5	Støj fra anlægget og maskiner.....	35
7.6	Støv fra anlæg og maskiner .....	36
7.7	Lys.....	36
<b>8</b>	<b>Påvirkning fra arealerne.....</b>	<b>38</b>
8.1	Udbringningsarealerne .....	38
8.2	Påvirkninger af søer og vandløb .....	41
8.3	Kvælstof og fosfor til fjord & hav .....	42
8.4	Kvælstof til grundvand.....	44
8.5	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter) .....	45
<b>9</b>	<b>Bedste tilgængelige teknik (BAT).....</b>	<b>47</b>
<b>10</b>	<b>Alternative løsninger og 0-alternativet.....</b>	<b>51</b>
10.1	0-alternativ.....	51
<b>11</b>	<b>Husdyrbrugets ophør.....</b>	<b>53</b>
<b>12</b>	<b>Egenkontrol og dokumentation.....</b>	<b>54</b>
<b>13</b>	<b>Samlet konklusion.....</b>	<b>55</b>
<b>14</b>	<b>Godkendelsens gyldighed, klagevejledning og underretning.....</b>	<b>56</b>
14.1	Godkendelsens gyldighed .....	56
14.2	Klagevejledning og søgsmål .....	57
14.3	Underretning om godkendelsen.....	57

## 1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

---

---

### 1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

---

Anders Thordal Nøhr, Herredsvejen 178, 9500 Hobro har ansøgt om en miljøgodkendelse for udvidelse af fjerkræbesætningen fra 18.400 æglæggende frilandshøns, svarende til 110,84 DE, til 36.800 frilandshøns, svarende til 221,69 DE, på Herredsvejen 178, 9500 Hobro.

Den nuværende drift er baseret på en miljøgodkendelse meddelt af Viborg Kommune den 10. december 2010. Miljøgodkendelsen blev meddelt i henhold til § 11 i husdyrloven (Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug).

I forbindelse med udvidelsen ansøges der om at opføre en ny stald med etagesystem og plads til 18.400 årsdyr samt en fodersilo (amerikanersilo).

Til ejendommen hører 59,53 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer, hvor der udbringes 1,4 DE/ha. Derudover afsættes der husdyrgødning til CompSoil Danmark ApS, Trinderupvej 10, 9500 Hobro, CVR: 35229582.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Viborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 21. februar 2014. Skema nr.: 62.353

### 1.2 AFGØRELSE

---

Viborg Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte udvidelse af fjerkræbesætningen på Herredsvejen 178, 9500 Hobro i henhold til de gældende regler<sup>1</sup>. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende centrale vilkår.

<b>7</b>	<b><i>Fjerkræbruget tillades drevet med et dyrehold på 221,69 DE bestående af 36.800 årshøns.</i></b>
<b>8</b>	<b><i>Hønsehusene (bygning nr. 5 &amp; 6 jf. figur 1) skal etableres med gødningsbånd og ud-mugning mindst 3 gange om ugen jf. teknologiblad fra Miljøstyrelsen.</i></b>
<b>51</b>	<b><i>Normen for kvælstoftilførsel til arealerne skal reduceret med 1%.</i></b>

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser. I øvrigt gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser som f.eks. Museumslovens bestemmelser vedrørende fund af fortidsminder i forbindelse med jordarbejde.

---

<sup>1</sup> Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse, kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen vedrørende dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer. Formålet med at fastsætte konkrete vilkår for husdyrbrugets drift og indretning er at sikre, at husdyrbruget drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen, samt at kravet om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdes, ligesom yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af kommunalbestyrelsens vurdering af ansøgningsmaterialet overholdes.

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de til enhver tid generelle miljøregler overholdes, herunder reglerne i den til enhver tid gældende Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. samt de nedenstående supplerende vilkår.

### **1.3 IKKE TEKNISK RESUMÉ**

---

#### *Produktion og arealer*

Anders Thordal Nøhr, Herredsvejen 178, 9500 Hobro ønsker at udvide det eksisterende husdyrhold fra 18.400 årshøns, svarende til 110,84 DE, til 36.800 årshøns svarende til i alt 221,69 DE.

Den producerede mængde husdyrgødning udbringes på 59,53 ha ejede og forpagtede arealer. Derudover afsættes der husdyrgødning til CompSoil Danmark ApS, Trinderupvej 10, 9500 Hobro, CVR: 35229582.

#### *Placering*

Udvidelse af produktionen medfører opførsel af en etagestald samt en fodersilo.

Ejendommen er placeret i landzone ca. 1,5 km sydvest for byzone i Klejtrup. Der er ca. 560 m til samlet bebyggelse i Hærup syd for anlægget. Der er ca. 194 m til nærmeste beboelse uden landbrugspligt (Herredsvejen 197) målt fra nærmeste staldhjørne til beboelse.

#### *Lugt*

Ifølge beregningerne i ansøgningssystemet er lugtgeneafstandene til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone overholdt. Geneafstanden til enkeltbolig er beregnet til 92 m, til samlet bebyggelse 163 m og til byzone 290 m.

#### *Transporter*

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil bl.a. medføre en lille forøgelse i antal transportere fra ca. 270 til 360 årligt. Transporterne ad offentlig vej foregår mellem ejendommene Herredsvejen 178 og 207, ligesom der foregår transport til og fra ejendommen via hovedvej 13, således det i videst mulig omfang undgås, at påvirke de omkringliggende byer som Klejtrup, Bjerregrav og Roum. Transporter vil tilstræbes at foregå i tidsrummet 5.00-20.00. Det vurderes, at transport ikke vil medføre væsentlige gener, da det er et tyndbefolket område.

#### *Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur*

Ejendommen ligger forholdsvist robust, i et område hvor nærmeste ammoniakfølsomme naturtyper er et overdrev beliggende ca. 850 meter sydvest for anlægget. Beregninger viser, at alle afskæringskriterier for ammoniakbelastning er overholdt.

Flere udspretningsarealer ligger i tilknytning til kategori 1 naturtyper, men det vurderes, at de ikke påvirkes væsentligt.

### *Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand*

Hvad angår fosfor, viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Hvilket ligeledes gør sig gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Mark nr. 1-0 og en stor del af mark nr. 2-0 samt hønsegården er registreret som nitrattfølsomt indvindingsområde. Naturstyrelsen har udarbejdet en kortlægning i området, og herefter udlægges Hønsegården og hønsegård 2 samt mark nr. 1-0 & 2-0 ikke som NFI. Resultatet af kortlægningen fremgår endnu ikke af Miljøportalen - dette forventes at ske senest til efteråret.

### *Andre miljøpåvirkninger*

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af fjerkrægødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

### *BAT*

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

---

## **1.4 OFFENTLIGHED**

---

Ansøgningen om miljøgodkendelse på Herredsvejen 178, 9500 Viborg blev offentliggjort på Viborg Kommunes hjemmeside i uge 14 i 2014 med en frist på 3 uger til at komme med bemærkninger til ansøgningen. Der indkom ingen bemærkninger til sagen i denne høringsfase:

Naboer og parter i sagen blev orienteret om ansøgningen den 1. april 2014 med en frist på 4 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom flg. bemærkninger til ansøgningen:

Jørgen & Merete Andersen, Herredsvejen 176, 9500 Hobro var bekymrede for øgede lugt- og støjgener samt nedsivning fra hønsegården. De foreslog en beplantning ved skel, indeholdende en stor del nåletræer, for at dække indsynet for stalde og siloer.

Lugt behandles i afsnit 7.2., støj i afsnit 7.5. og nedsivning i afsnit 8.

Ansøger har efterfølgende udarbejdet en beplantningsplan for hønsegården. Denne bliver tilplantet med poppel og ned mod Herredsvejen 176, vil hver 3. plante i de første 4 rækker være et nåletræ, for at begrænse indsynet til stalde og siloer.

Udkast til miljøgodkendelsen blev sendt i 6-ugers høring d. 10. juli 2014 og offentliggjort på Viborg Kommunes hjemmeside [www.Viborg.dk](http://www.Viborg.dk)

Der indkom ingen bemærkninger.

## 2 GENERELLE FORHOLD

### 2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Miljøgodkendelsen gælder for husdyrbruget på Herredsvejen 178, 9500 Hobro og gælder for alle landbrugsmæssige aktiviteter knyttet til ejendommen og den tilhørende husdyrproduktion med CHR nr. 16501.

Ejendommen har CVR nr. 34845441.

Til bedriften hører to ejendomme:

1. Herredsvej 178, 9500 Hobro, hvor der er en produktion af frilandsæg (ca. 19 ha).
2. Herredsvej 207, 9500 Hobro, hvor der ikke er nogen produktion (ca. 23 ha).

På Herredsvej 178 er der en eksisterende stald med produktion af frilandsæg. Staldtypen er etagesystem og der er i dag et godkendt husdyrhold på 20.000 hønepladser svarende til 18.400 årsdyr (110,84 DE) i den eksisterende stald.

Der ansøges om en ny stald med etagesystem og plads til 18.400 årsdyr svarende til 110,84 DE, se figur 1 for bygningsoversigt. Udvidelsen bliver på 20.000 hønepladsen (110,84 DE), se tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over nuværende og ansøgt dyrehold.

Dyregruppe	Nuværende produktion		Ansøgt produktion	
	Antal dyr	Antal DE	Antal dyr	Antal DE
Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabe-høne	18.400	110,84	36.800	221,69

Den nye stald bliver på 15 x 58 m og kommer til at fremstå som den eksisterende stald med hvide vægge, eternit tag og ventilation med 7 udtag.

Etagesystem betyder, at husdyrgødningen hovedsageligt vil være fastgødning (ca 75 %) og derfor ikke må opbevares i markstak, som tilfældet er med dybstrøelse. Der forefindes to gødningshuse - et på Herredsvejen 178, 9500 Hobro, 25,5 x 12,5 meter, med en kapacitet på ca. 562 ton og et på Herredsvejen 207, 9500 Hobro, 24,5 x 13,5 meter med en kapacitet på ca. 588 ton. Overskydende gødning køres til CompSoil Danmark Aps afdeling på Trinderupvej 10, 9500 Hobro. CompSoil med CVR: 35229582 har hovedadresse på Avlsmosevej 24, 4330 Hvalsø.

### 2.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Ændring af anlæg skal meldes til Viborg Kommune, som afgør om ændringerne på bedriften udløser krav om tillæg til denne miljøgodkendelse. Skift i ejerforhold for ejendommen skal desuden meddeles til kommunen.



Ligeledes skal udskiftning af arealer anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 25 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

## **2.3 GYLDIGHED**

---

Udvidelsen skal være gennemført og udnyttet inden 2 år fra godkendelsens meddelelse.

## **2.4 RETSBESKYTTELSE**

---

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

## **2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN**

---

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i juni 2022.

## **GENERELLE VILKÅR**

---

På baggrund af ovenstående afsnit fastsættes følgende generelle vilkår:

- 1. Ejendommen skal indrettes og drives i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsens vilkår.***
- 2. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Herredsvejen 178, 9500 Hobro, samt de udbringningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen under CVR nr. 34845441***
- 3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år efter godkendelsens meddelelse.***
- 4. Den der er ansvarlig for driften skal underrette Viborg Kommune, før landbruget foretager følgende:***
  - Ejerskifte af virksomhed***
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre***
  - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år***
- 5. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen***

## 3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

### 3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

#### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommen Herredsvejen 178, 9500 Hobro er placeret i landzone ca. 1,5 km sydvest for byzone i Klejtrup. Der er ca. 560 m til samlet bebyggelse i Hærup syd for anlægget. Der er ca. 194 m til nærmeste beboelse uden landbrugspligt (Herredsvejen 197) målt fra nærmeste staldhjørne til beboelse.

Udvidelsen foregår ved at etablere ny etagestald og fodersilo.

Afstandskravene i lovens §§ 6 og 8 er overholdt. Kravene er vist i tabel 2.

Tabel 2. Aktuelle afstande samt afstandskrav i parentes.

	Afstandskrav [m]
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25 m (25 m)
Almene vandforsyningsanlæg	1350 m (50 m)
Vandløb, dræn og søer	430 m (15 m)
Levnedsmiddelvirksomhed	>25 (25 m)
Offentlig vej og privat fællesvej	190 m (15 m)
Beboelse på samme ejendom	Ca. 65 m (15 m)
Naboskel	Ca. 105 m (30 m)

#### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinier. Alle afstandskrav til vandforsyning, vej mv. i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt. Kommunen vurderer på den baggrund, at udvidelsen er forligelig med områdets generelle karakter og planmæssige forhold.

### 3.2 PLACERING I LANDSKABET

#### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommen på Herredsvejen 178, 9500 Hobro er en eksisterende bedrift. Det ansøgte hønsehus vil blive opført i samme materialer som det eksisterende hønsehus. Ejendommen ligger i et åbent landskab, primært præget af landbrug og spredt bebyggelse. Nærmeste byzone er Klejtrup. Syd for ejendommen og tilgrænsende et enkelt af ansøgers arealer (mark nr. 4-1) har Skals Å sit forløb. Ejendommen ligger indenfor primært jordbrugsområde.

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Det vurderes, at ejendommen ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår. Der er tale om et åbent landskab, præget af mindre landbrugsejendomme med spredt landbrugsbebyggelse samt små landsbyer. Det nye hønsehus vil falde visuelt sammen med de øvrige driftsbygninger og produktionsanlægget vil fremstå som en sluttet helhed. Den nye stalds placering ca. 50 meter fra den eksisterende stald er begrundet i driftsformen, hvor der skal være plads til, at hønerne kan gå ud. Byggeriet vurderes ikke at forringe de landskabelige og kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for området status, og vil ikke fremtræde mere dominerende i landskabet end det tidligere.

## VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- 6. Der skal anvendes samme type materialer og farver til nybyggeri, som der er anvendt i det eksisterende byggeri.***

---

## 4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

---

### 4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

---

#### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den nuværende produktion er godkendt i en miljøgodkendelse fra 2010. I hønsestalden er der etableret etagesystem med gødningbånd og hyppig udmugning 3 gange om ugen. Husdyrbruget er godkendt til følgende:

- 18.400 årshøner

svarende til 110,84 DE.

Der ønskes nu en udvidelse med endnu 18.400 årshøner således at bedriften i alt bliver på:

- 36.800 årshøner

svarende til 221,69 DE.

Forudsætning: Beregningerne er lavet ud fra en dødelighed på 4%, en tomgang på 2 uger, en samlet rotationsperiode på 63 uger og en hønevægt på 1,75 kg.

Der etableres en ny hønsestald på 15 x 58 x 5 meter, med hvide vægge, eternit tag og ventilation med 7 udtag, tilsvarende den eksisterende hønsestald.

Etageanlægget, som indsættes i æglæggestalden, vil ved hyppig udmugning (3 gange pr. uge) reducere ammoniakfordampningen med 36 procent i forhold til det indtastede gulvsystem "Voliere med gødningsbånd". Da det elektroniske ansøgningsystem ikke kan håndtere ammoniakberegningen ved hyppig udmugning, er effekten derfor sat ind som kemisk luftvasker. Det understreges, at der ikke er tale om kemisk luftvaskning, men effekten af hyppig udmugning.

Etagesystem betyder, at husdyrgødningen hovedsageligt vil være fastgødning og derfor ikke må opbevares i markstak, som tilfældet er med dybstrøelse. Der forefindes to gødningshuse et på Herredsvejen 178, 9500 Hobro og et på Herredsvejen 207, 9500 Hobro, i alt med en kapacitet på 1.150 ton. Overskydende gødning køres til CompSoil Danmark Aps afdeling på Trinderupvej 10, 9500 Hobro. CompSoil med CVR: 35229582 har hovedadresse på Avlsmosevej 24, 4330 Hvalsø.

Hønsegårdene tilpasses udvidelsen og bliver på minimum 16 hektar (krav er 4 m<sup>2</sup> pr. høne). Eksisterende hønsegård er tilplantet med popler. Den nye hønsegård vil ligeledes blive tilplantet med popler med en afstand mellem træerne på 1 meter. Mellem rækkerne bliver afstanden 3 meter, se figur 2. For at hindre indsynet til hønsestaldene, vil de første 4 rækker foran naboen blive plantet i mønsteret 1 nåletræ og 2 popler, se figur 3.

Der opføres også en fodersilo ved staldanlægget for at kunne rumme foder til den øgede produktion. Fodersiloen bliver 12,5 meter høj med en diameter på 10 meter. Farve: lysegrå.

Tabel 3. Beskrivelse af ansøgt dyrehold. Staldafsnittene fremgår af figur 1.

**Stalddoversigt med angivelse af Stald-ID for stalddavn**

StaldID	Staldafsnit navn
ST-211503	Eks hønsesald
ST-211504	Ny stald

**Øversigt over dyretyper og stalddsystemer der indgår i ansøgningen**

Stalddsystem kode	Navn på dyretype og stalddsystem	Nudrift/ ansøgt	Antal dyr	Antal DE
FjH08	Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabeheøne	Nudrift	18400	110,84
		Ansøgt	36800	221,69

**Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori**

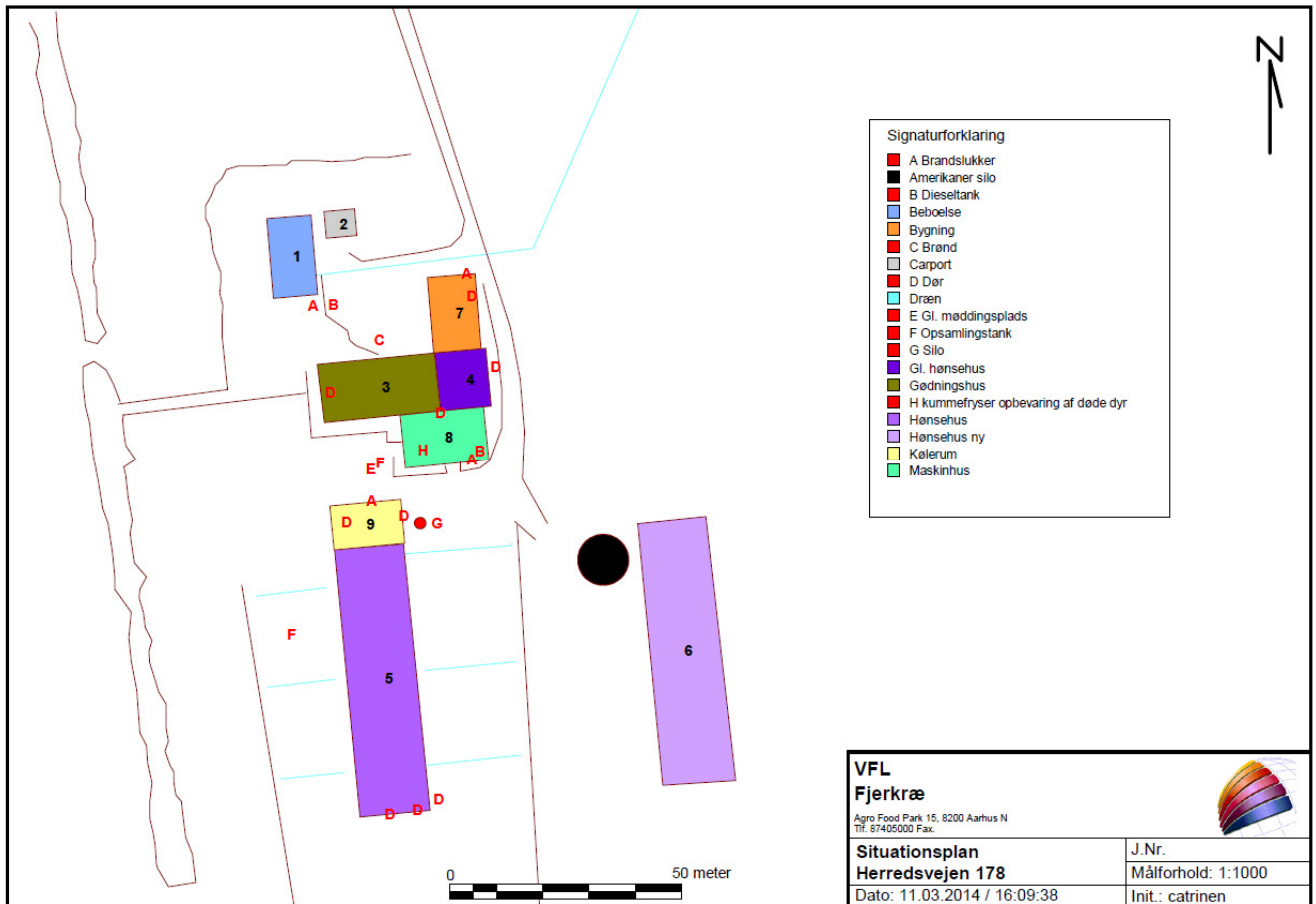
StaldID	Godk. pligtig renovering	Stalddsystem kode	Nudrift/ ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-211503	Ja	FjH08	Nudrift	18400	20000				110,84
			Ansøgt	18400	20000				110,84
ST-211504	Nej	FjH08	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	18400	20000				110,84
Sum			Nudrift						110,84
			Ansøgt						221,69
Ændring alle produktioner:									110,84

**Oplysninger om udegående dyr \***

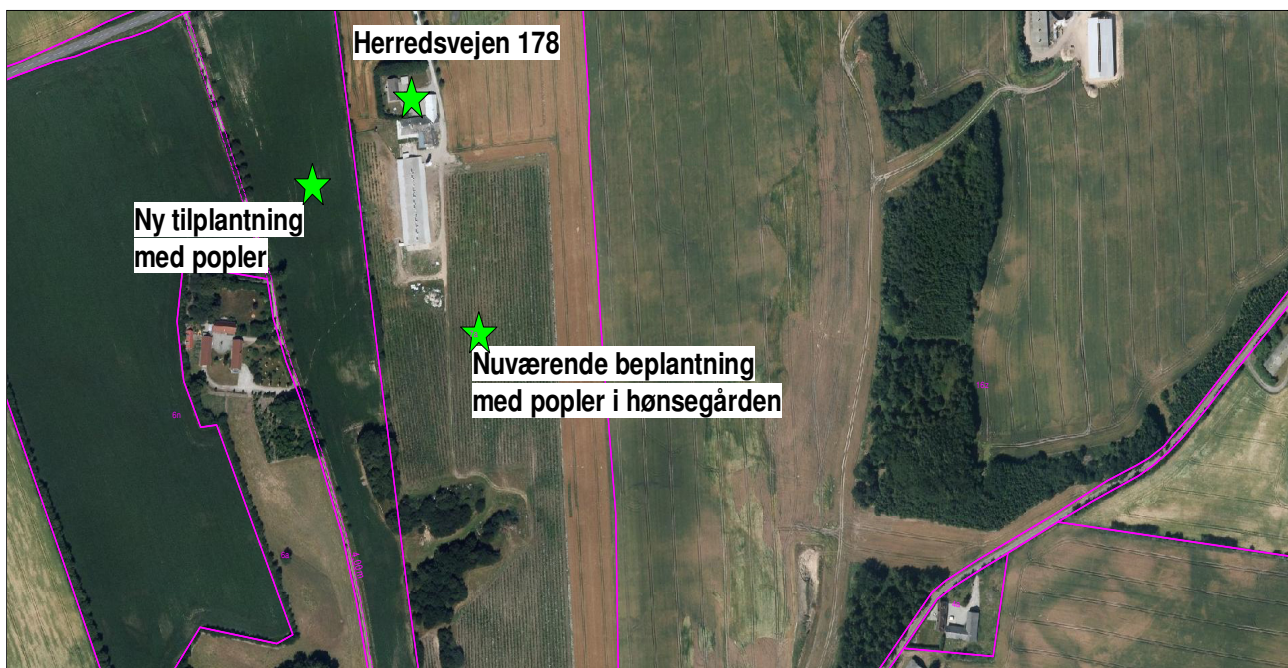
StaldID	Stalddsystem kode	Nudrift / Ansøgt	Mdr. udegående uden for udbringningsareal	Mdr. udegående inden for udbringningsareal
ST-211503	FjH08	Nudrift	0	0
		Ansøgt	0	1
ST-211504	FjH08	Nudrift	0	0
		Ansøgt	0	2

\* For fritgående høner antages det, at 10 % af husdyrgødningen afsættes på udendørsarealet.

Figur 1. Situationsplan



Figur 2. Placering og beplantning af hønsegårdene



Figur 3 Beplantningsplan af ny hønsegård



## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det eksisterende dyrehold på Herredsvejen 178 består af en fjerkræbesætning med æglæggende frilandshøns på 110,84 DE. Der er således tale om en udvidelse på 110,84 DE op til 221,69 DE.

Indenfor fjerkræbrug findes der bl. a. et Teknologiblud udarbejdet af Miljøstyrelsen, der omhandler effekten af "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur" med en ammoniakreduktion på op til 36 % i forhold til referencesystemet.

Høns huset indrettes med gødningbånd med hyppig udmugning i henhold til ovennævnte Teknologiblud-blad, og der foretages udmugning 3 gange om ugen. Ved tilsyn vil der blive foretaget aflæsning af timetæller eller energimåler til kontrol af udmugningshyppighed, samt kontrol af driftsjournal.

### BAT niveau

Den eksisterende stald er en etagestald med produktion af frilandsæg, hvor husdyrgødningen primært er fast gødning, der skal opbevares i gødningshus. I den ansøgte stald, vil der ligeledes hovedsageligt blive produceret fast gødning.

Ved vurderingen af, hvorvidt husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT i forhold til staldsystemer, tages der udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Miljøstyrelsen har udarbejdet grænseværdier for emissionen af ammoniak fra produktion af æg fra fritgående høns.

Beregning af den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi efter Miljøstyrelsens vejledning, der senest er opdateret 31. maj 2011, fremgår af følgende tabel 4.

Tabel 4 BAT-emissionsgrænseværdier

Parameter	Dyreart	Antal dyr	Standard kg N/P	Ialt
NH <sub>3</sub>	Årshøner, æg fra fritgående høner	36.800	9,06 kg NH <sub>3</sub> -N pr. 100 årshøner	3334 kg NH <sub>3</sub> -N
Fosfor	Årshøner, æg fra fritgående høner	36.800 = 222 DE	23,6 kg P pr DE*	5239 kg P

\* For fritgående høner antages det, at 10 % af husdyrgødningen afsættes på udendørsarealet. Denne del af gødningen indgår derfor ikke ved fastsættelse af emissionsgrænseværdien for fosfor.

Den samlede N-emission er i IT- skemaet nr 62353 version 5 beregnet til 3307 NH<sub>3</sub>-N. Derved er det vist, at den vejledende emissionsgrænseværdi er overholdt.

Den samlede husdyrgødningsproduktion af P er i IT- skemaet nr 62353 version 5 beregnet til 4970 kg P, hvor kg P afsat på udearealerne ikke er medtaget. Dette er mindre end den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor.

Viborg Kommune vurderer, at de vejledende BAT- krav overholdes.

Dette opnås med virkemidlerne hyppig udmugning og foderoptimering. Disse virkemidler fastholdes som vilkår, som er placeret under de respektive afsnit i denne godkendelse.

## VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for husdyrhold og staldindretning:

- 7. Bedriften tillades drevet med et dyrehold på 221,69 DE bestående af 36.800 årshøner. I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal opgørelser fra CHR, gødningsregnskab eller lign. for hele den animalske produktion på bedriften, dækkende de sidste 3 års produktion, være til rådighed for tilsynsmyndigheden.**



- 8. Staldindretning og dyrenes placering skal være som beskrevet i tabel 3 og som oplyst i IT-ansøgningen, skema nr. 62.353.**
- 9. Hønsehusene (bygning nr. 5 & 6 jf. figur 1) skal etableres med gødningsbånd og udmugning mindst 3 gange om ugen jf. teknologiblad fra Miljøstyrelsen.**
- 10. Gødningsbåndets driftstimer skal måles løbende ved hjælp af en timetæller eller energimåler og skal registreres kvartalsvis i en logbog. Logbogen skal gemmes i 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.**

## 4.2 VENTILATION

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

---

Der er frekvensstyret ventilation i stalden. Ventilationsafkast er placeret i kip og gavl. Ventilationen er styret af temperatur og fugt, hvilket sikrer, et fornuftigt staldklima og samtidig sikrer mod overventilation.

I forbindelse med holdskifte rengøres og kontrolleres ventilationen indvendig og udvendig. Inspiceringen noteres i logbog.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

BAT for ventilation i fjerkræstalder er at

- Optimere ventilationssystemet i hver stald
- Undgå modstand i ventilationssystemerne ved jævnlig inspektion og rengøring af kanaler og ventilator

Kommunen vurderer, at bedriften med de stillede vilkår lever op til BAT.

### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for ventilation:

- 11. Ventilationssystemet skal hvert andet år gennemgås af et autoriseret VVS-firma for optimering af anlægget. Kontrolrapport skal gemmes og opbevares sammen med logbogen i 5 år.**
- 12. Ventilationssystemet skal inspiceres og rengøres efter hvert holdskifte. Dato skal registreres i logbogen.**

## 4.3 FODRING

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

---

Der anvendes fasefodring for at opfylde hønsenes krav til næringsstoffer til tilvækst og reproduktion. Der anvendes op til 3 blandinger af tilskudsfoder. Derudover varieres andelen af hveden i foderet. Råprotein i foderet ligger omkring 16,2 %. Total fosfor i foderet er ca. 0,44 %. Der anvendes op til 520-800 FTU/kg tilskudsfoder (FTU=Fytase units).

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravægt
ST-211503	FjHø08	Nudrift	47,40	15,20	0,42	18,70		
		Ansøgt	44,40	16,20	0,44	18,70		
ST-211504	FjHø08	Nudrift	45,00	16,20	0,48	18,70		
		Ansøgt	44,40	16,20	0,44	18,70		

Foder opbevares i siloer placeret ved bygningerne (se figur 1).

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

### BAT vedr. foder

I henhold til EU-kommisionens referencedokument (BREF) om BAT for intensivt hold af fjerkræ, er det BAT at:

- Benytte fasefodring
- Tilsætte fytase til fodret
- Råprotein indholdet i fodret er 15,5 – 16,5 % i perioden 18-40 uger og 14,5-15,5 % i perioden 40+ uger
- Totalfosforindhold i fodret er 4,5-5,5 g/kg i perioden 18-40 uger og 4,1-5,1 g/kg i perioden 40+ uger

Ifølge Miljøstyrelsen's Teknologiblad anses det for urealistisk at nå niveauet på 155 - 165 gram råprotein pr. kg foder i perioden 18 - 40 ugers alderen. Derimod anses det for realistisk at nå niveauet på 145 - 155 gram råprotein pr. kg foder for perioden 41 - 80 ugers alderen.

I ansøgningssystemet er der indtastet et gennemsnit, der svarer til et foderforbrug på 44,4 kg pr. årshøne med et indhold af 162 gram råprotein og 4,4 gram fosfor.

For at kunne dokumentere, at indholdet i foderet er på niveau med det ansøgte, stilles der vilkår om, at der skal foreligge en logbog indeholdende dokumentation bl.a. for beregninger af indholdet af fosfor og råprotein pr. kg foder for hvert hold.

Der stilles vilkår om en korrektionsfaktor på råprotein på maks. 0,9035 beregnet efter følgende vilkårslikning  $((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{proteinprocent i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst} \times 2,88)) / 88,0$

Der stilles vilkår om en korrektionsfaktor på fosfor på maks. 0,8458 beregnet efter følgende vilkårslikning  $((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosforprocent i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 18,2$ .

Viborg Kommune vurderer, at fodringsstrategien på nuværende tidspunkt opfylder kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

### VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles der følgende vilkår for fodring.

13. *Korrektionsfaktor vedrørende råprotein i æglægningsfoderet må maks. være 0,9035 beregnet efter følgende vilkårligning ((kg foder pr. årshøne x proteinprocent i foder x 0,16) - (kg æg pr. årshøne x 1,81) - (kg tilvækst x 2,88))/88,0*
14. *Korrektionsfaktor vedrørende fosfor i æglægningsfoderet må maks. være 0,8458 beregnet efter følgende vilkårligning ((kg foder pr. årshøne x fosforprocent i foder) - (kg æg pr. årshøne x 0,2) - (kg tilvækst pr. årshøne x 0,67))/18,2*
15. *Der skal hvert år, eventuelt i forbindelse med udarbejdelse af gødningsregnskab, laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af fosfor og råprotein pr. kg foder på årsbasis. Beregningen skal opbevares i en logbog.*
16. *Det gennemsnitlige indhold af fosfor og råprotein i foderet skal beregnes ud fra det faktiske registrerede forbrug af de anvendte foderblandinger.*
17. *Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer datoer for ind- og udsætninger af høner, dødelighed, produceret ægmasse, faktisk og planlagt fordeling af foderforbrug samt indhold af fosfor og råprotein pr. kg foder i de enkelte foderblandinger.*
18. *Der skal i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab for det enkelte planår beregnes korrektionsfaktor for råprotein og fosfor ud fra vilkårligningerne som anført i vilkår 13 og 14.*
19. *Det faktiske foderforbrug skal registreres og anvendes i vilkårligningerne.*
20. *Kg tilvækst kan være den aktuelle tilvækst eller man kan anvende normtallene for tilvækst.*
21. *Der skal som minimum være en blandeforskrift for hver foderfase, der har været anvendt.*
22. *Logbogens oplysninger skal opbevares i minimum 5 år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.*

#### 4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

##### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Energiforbruget på ejendommen er beskrevet i tabel 5

Tabel 5. Energiforbrug ved nudrift og ansøgt drift.

	Nudrift	Ansøgt drift
El	113.485 kWh	226.970 kWh
Diesel	15.000 l	15.000 l

Energiforbruget opgøres mindst 1 gang årligt. Elektricitet anvendes primært til ventilation, nedkøling af æg, gødningsbånd og belysning. Bedriftens årlige elforbrug til gårdens drift forventes at stige med 50 %.

Ventilationsanlægget rengøres og kontrolleres indvendig og udvendig i forbindelse med holdskifte. Ventilationen er trinvis styret med følere, som registrerer temperatur og luftfugtighed. Der er samme belægning i stalden i hele produktionsperioden, variationen i ventilationsbehov stammer udelukkende fra klimamæssige variationer over året.

Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget. Lysstofrør kan endnu ikke lysdæmpes tilstrækkeligt til ikke at give forstyrrelser, som kan påvirke hønsene. Dyrenes behov for lys er fastlagt i bkg. nr. 533 om beskyttelse af æglæggende høner. Belysningen reguleres i forhold til hønernes adfærd og alders-/udviklingstrin. I pakkerum og forrum er opsat lys som giver medarbejdere optimale muligheder for at udføre deres arbejde. Lyset over pakkemaskine følger krav i arbejdsmiljølovgivningen. Staldbelysningen er styret separat.

Der vil ved opstart af nye hold fortrinsvis blive anvendt naturlig tørring frem for anvendelse af varmekanon til stald og inventar. Det kan i vinterperioden være nødvendigt med varmetilsætning før indsættelse af dyr.

### Vandforbrug

Der føres dagligt logbog over vandforbrug, kølerumstemperatur, kølerumssvigt, strømsvigt m.v. Vandforbruget i staldene udgøres primært af drikkevand til dyrene. Her skal naturligvis bruges de fornødne mængder. Der rengøres ikke konsekvent med vand. Staldanlæg kan tørres med trykluft. Det er fortrinsvis når der skiftes hold, at rengøring foregår. Gødningsbånd og gødningstransportanlægget rengøres altid med vand. Fælles ægpakkerum, kølerum m.m rengøres dagligt med vand. Der anvendes fortrinsvis koldt vand og højtryksrensere til rengøring af gødningsbånd og tværkanal. Der er installeret drikkenipler over fodertruget som en integreret del af foderautomaten, disse er igen placeret over gødningsbånd, så evt. spild lander der.

Tabel 5. Vandforbrug ved nudrift og ansøgt drift.

	Nudrift [m <sup>3</sup> ]	Ansøgt drift [m <sup>3</sup> ]
Drikkevand inkl. spild	1.484	2.968
Vaskevand	80	160
Årligt vandforbrug	1.564	3.128

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Fjerkræproduktion er omfattet af BAT-notat (BREF-dokument). Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er BAT for reduktion af vandforbrug at foretage rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere, udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild, registrering af vandbrug gennem måling af forbrug og detektering og reparation af lækager.

BAT for reduktion af energiforbrug er bl. a. isolering af staldbygninger, anvendelse af højtryksrensere, eftersyn og rengøring af ventilatorer, samt temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

For at leve op til kravene om BAT skal der løbende være opmærksomhed på energiforbrug og management på ejendommen. Generelt bør virksomheden registrere forbrug af el, vand og andre ressourcer

og være opmærksom på muligheden for besparelse. Der stilles derfor vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på, at der skal være fokus på at reducere forbruget.

Energiforbruget til kølerum vil udgøre en stor del af det samlede energiforbrug, og der vil blive stillet vilkår om at anlægget kontrolleres en gang om året efter producentens anvisning, evt. af et autoriseret kølefirma, således at ægkøling foregår på den mest energirigtige måde.

Viborg Kommune vurderer, at driften med de stillede vilkår, samlet set, lever op til kravet om BAT i henhold til vand- og energiforbrug beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ fra juli 2003.

Kommunen vurderer samlet, at energi- og vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion. Det vurderes endvidere, at der i forbindelse med bedriftens indretning er taget hensyn til muligheden for begrænsning af energi- og vandforbruget.

#### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for energi- og vandforbrug:

**23. Ejendommen skal minimum en gang om året føre register over forbrug af el og vand samt andre relevante ressourcer. Registreringen skal gemmes i 5 år.**

**24. Kølerum til æg skal kontrolleres og vedligeholdes efter producentens anvisning, så det altid kører energimæssigt optimalt. Kontrolrapport alternativt egenregistrering af eftersynene skal gemmes i 5 år og kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.**

#### 4.5 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND

---

Spildevand fra produktionen udgøres af vand fra rengøring af stalde, ægpakkeri og kølerum, i alt ca. 160 m<sup>3</sup> om året. Spildevandet ledes til opsamlingsbeholder på 25 m<sup>3</sup>.

#### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Viborg Kommune vurderer at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning. Der stilles vilkår om at opsamlingsbeholderen skal tømmes regelmæssigt, så den ikke løber over.

#### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for spildevandshåndtering:

**25. Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til opsamlingsbeholder.**

**26. Opsamlingsbeholder for gødningsvand skal tømmes regelmæssigt, så den ikke løber over.**

## 4.6 AFFALD

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

#### *Døde dyr:*

Døde dyr opbevares i lukkede containere indtil afhentning til DAKA. Døde dyr hentes efter behov – ca. hver anden uge. Opbevarings- og afhentningsplads for døde dyr fremgår af situationsplanen.

#### *Fast affald:*

Al fast affald opbevares i en container og afhentes efter behov eller afleveres på kommunal genbrugsplads.

#### *Olie og kemikalieaffald:*

Farligt affald, brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til genbrugsplads eller apotek. Malerester og olier til vedligehold af maskiner opbevaret i aflåst rum i servicebygning.

Tabel 6 Mængder af fast affald

<b>Farligt affald – kan afleveres gratis på containerpladser i mindre mængder</b>		
	<b>EAK-kode</b>	<b>Mængder pr år</b>
Lysstofrør & elsparepærer	20 01 21	10-60 stk.
Spraydåser	16 05 04	0-10 stk.
Spildolie	13 02 08	0-50 l
Pesticidrester	20 01 19	0-5 kg
Oliefiltre	16 01 07	0-5 kg
Batterier – alle typer	20 01 33	0-50 kg

<b>Genbrugeligt affald - kan afleveres gratis på alle containerpladser</b>		
	<b>EAK-kode</b>	<b>Mængder pr år</b>
Pap	15 01 01	10-50 kg
Papir	15 01 01	100-200 kg

<b>Genbrugeligt affald – kan afleveres på alle containerpladser i mindre mængder imod betaling</b>		
	<b>EAK-kode</b>	<b>Mængder pr år</b>
Jern og metal	02 01 10	0-100 kg
Olietromler – tomme	15 01 04	0-5 stk
Olietanke – tomme	15 01 04	0-1 stk
Tomme sække af plast fra foder o.l.	15 01 02	0-10 kg
Plast (afdækning m.v. skal være rysterent og bundtet i håndterbare bundter)	15 01 02	0-300 kg
Paller	15 01 03	0-30 stk
Malet og/eller lakeret træ	17 02 01	0-25 kg

<b>Klinisk risikoaffald og medicinrester – skal afleveres på apoteket</b>		
	<b>EAK-kode</b>	<b>Mængder pr år</b>
Kanyler i særlig beholdere	18 02 02	0-1 kg
Medicinrester	18 02 08	0-1 kg

<b>Døde dyr – skal til DAKA</b>		
	<b>EAK-kode</b>	<b>Mængder pr år</b>
Døde dyr	02 01 02	3.000-6.000 kg

**Affald – til deponi**

	<b>EAK-kode</b>	<b>Mængder pr år</b>
Asbestplader stablet på paller	17 06 05	0-50 kg

<b>Affald – skal til forbrænding på kraftvarmeværk eller afleveres på containerplads</b>		
	<b>EAK-kode</b>	<b>Mængder pr år</b>
Nylonsnor fra halmballer	17 02 03	0-200 kg
Tomme sække af papir fra foder o.l.	15 01 01	0-10 kg
Tomme, skyllede pesticiddunke	15 01 02	10-30 kg
Tomme medicinglas	15 01 07	0-2 kg

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen. Derfor skal affaldsproduktionen på ejendommen registreres efter de gældende regler, og bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med Viborg Kommunes affaldsregulativ for erhverv.

Viborg Kommune vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til affaldsopbevaring og bortskaffelse fra Herredsvejen 178 og at de generelle regler er tilstrækkelige til at regulere affaldshåndteringen på ejendommen.

I forbindelse med tilsyn på ejendommen skal dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald kunne fremvises, hvilket er baggrunden for det fastsatte vilkår.

## VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår i forhold til affaldshåndtering:

**27. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald for eksempel i form af kvitteringer fra aftagende firmaer. Kvitteringer skal opbevares i 5 år, således de kan fremvises ved tilsyn.**

**28. Farligt affald skal emballeres forsvarligt og opbevares på befæstet areal uden risiko for forurening af jord eller grundvand.**



**29. Bedriftens olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den største benyttede beholder.**

## 4.7 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

---

På ejendommen er der opstillet en olietank fra 2008 på 1400 liter, der anvendes til opbevaring af traktordiesel. Derudover er der en nedgravet olietank fra 1989 på 1400 liter, der anvendes til fyringsolie

Der anvendes ca. 15000 liter olie. Råvarer, pesticider og andre hjælpestoffer til markdriften opbevares på anden ejendom, og der opbevares derfor ingen kemikalier på ejendommen.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Der stilles vilkår om, at håndtering af olie og brændstof skal foregå på en måde, således der ikke opstår risiko for forurening af jord og grundvand eller undergrund. Viborg Kommune vurderer, at der med de stillede vilkår og ovenstående beskrevne drift er minimal risiko for forurening med olie.

### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for håndtering af råvarer og hjælpestoffer:

**30. Bedriftens olier og kemikalier skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, tydelig mærket med angivelse af indhold. De skal opbevares afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den største benyttede beholder.**

**31. Tankning skal til enhver tid ske under opsyn på en plads med fast og tæt bund således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.**

## 4.8 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

---

#### Risici

#### Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være:

- ventilationssvigt,
- forkerte foderblandinger,
- uheld ved transport
- læsning af husdyrgødning til container.

**Minimering af risiko for uheld:**

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstop bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Indlægssedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Det tilstræbes at opbevare, transportere og udsprede husdyrgødningen uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive fjernet.

**Minimering af gene og forurening ved uheld**

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlliverance. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget. Evt. spild af husdyrgødning bliver opsamlet og der gøres tiltag, så videre spredning stoppes. Ved større uheld alarmeres 112 og myndighederne kontaktes.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen.

Beredskabsplanen har en fast plads i servicerummet.

**KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING**

Viborg Kommune vurderer, at beredskabsplanen for Herredsvejen 178 og tiltag foretaget i forlængelse af denne er i tilstrækkeligt omfang til at minimere risikoen for uheld på bedriften.

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkelig at anmelde dette til: **Alarmcentralen, tlf.: 112** og efterfølgende straks at underrette: **Viborg Kommune, Teknik og Miljø, tlf.: 87 87 87 87.**

**VILKÅR**

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for driftsforstyrrelser og uheld:

- 32. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.**
- 33. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mfl. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.**
- 34. Pumpning af dieselolie mm. skal ske under opsyn.**

## 5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

### 5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

#### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den årlige gødningsproduktion er på 4,88 tons pr. 100 årshøner/år (normtal 2013), i alt 1796 tons fjerkrægødning i ansøgt drift. Fordelingen er 75% fast gødning = 1347 tons og 25% = 449 tons dybstrøelse. Den faste gødning fjernes 3 gange ugentligt og lagres i gødningshuset eller køres direkte til CompSoil ApS på Trinderupvej 10. Dybstrøelse fjernes ved hvert holdskifte og lægges i markstak eller køres direkte til CompSoil ApS.

I tabel 7 gives en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v., der produceres, modtages og afsættes i den ansøgte produktion.

Tabel 7. Produceret og afsat husdyrgødning.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Fast gødning	15.292,65	3.726,16	145,48
Dybstrøelse	4.634,68	1.244,28	48,49
Afsat ved græsning	2.842,30	709,74	27,71
Afsat fast gødning*	-9.445,00	-2.567,00	-89,85
Afsat dybstrøelse*	-4.634,68	-1.387,58	-48,49
I alt til rådighed for egne arealer	8.689,95	1725,60	83,34

\*Trinderupvej 10

Der afsættes 83,34 DE til egne arealer og de resterende 138,34 DE afsættes til biogasanlæg.

Der produceres ca. 1347 tons fast gødning årligt til opbevaring på ejendommen. Opbevaringskapaciteten er på 1643 m<sup>3</sup> (= 1150 tons), dvs. der er en opbevaringskapacitet på ejendommen på ca. 10,2 måneder. Gødningen opbevares i gødningshusene på hhv. Herredsvejen 178 og 207. Tørstofindholdet i gødningen er mellem 30-40 %. Gødningshuset tømmes regelmæssigt, og der foretages fornøden inspektion og vedligeholdelse.

Tabel 8. Beregning af opbevaringskapacitet

	Længde (m)	Bredde (m)	Højde (2 m)	m3	tons
Gødningshus 178	25,5	12,6	2,5	802,3	562
Gødningshus 207	24,7	13,6	2,5	840,5	588
I alt				1642,8	1150

Dybstrøelsen opbevares i overdækket markstak, hvis den ikke køres direkte til biogasanlæg.

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Dyretrykket bliver efter udvidelsen 1,4 DE/ha. Indholdet af kvælstof og fosfor i gødningen er beregnet af IT-ansøgningssystemet og på den baggrund kan Viborg Kommune konstatere, at de generelle krav til produktion af næringsstoffer er overholdt.

Det er BAT, jf BREF for intensiv fjerkræ- og svineproduktion, at udforme lagringsfaciliteterne for gødningen med tilstrækkelig kapacitet, indtil yderligere behandling eller tilførsel på markerne kan udføres.

Hvis der er behov for at lagre fjerkrægødning, er det BAT at lagre tørret fjerkrægødning i et gødningshus med et tæt gulv og med tilstrækkelig ventilation.

Ved overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen efterleves de fleste BAT krav vedrørende lagring af husdyrgødning.

Der er et mindre ammoniaktab fra et gødningshus frem for en møddingsplads og dermed fastholdes gødningens næringsværdi i større grad. Dette skyldes et lille luftskifte over gødningsoverfladen pga. et tæt hus, og at gødningen ikke fugtes yderligere af regnvand. Derved dannes der mindre ammoniak med mindre emission til følge.

For at sikre at gødningen udbringes så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstofoptag og størst vækst, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til ca. 10,2 måneder, så husdyrgødningsbekendtgørelsens krav er derfor opfyldt på ejendommen.

Den faste gødning skal opbevares, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand, og det er oplyst, at der sker oplagring i gødningshus med fast bund og afløb til beholder. Det bemærkes at gødningen iflg Husdyrgødningsbekendtgørelsen skal overdækkes.

Dybstrøelsen opbevares i overdækket markstak, eller køres direkte til biogasanlæg. Det er en forudsætning for benyttelse af markstakke, at den oplagrede dybstrøelse skal være komposteret og have et tørstofindhold på mindst 30 %. Fjerkrægødning der har ligget i stalden 1 - 2 mdr. anses for at være komposteret. Komposteret fjerkrægødning må højst oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og markstakkene må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag:

- Minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens forventede krav.
- Tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.
- Ikke tilføre gødning til stejlt hældende marker
- Ikke tilføre gødning på arealer der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord

ubehandlet, 2 meter bræmmer)

- Gødning skal spredes så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.

- Der må ikke tilføres gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller sne-dækket.
- Spredningen af gødning/gylle skal håndteres således at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre alt det følgende:
  - o Gødning spredes i løbet af dagen, hvor det er mindre sandsynligt at folk er hjemme
  - desuden undgå udspredning i weekender og på helligdage.
  - o Opmærksom på vindretning i forhold til nabohuse.

Ved hjælp af mark og gødningsplaner tilpasses mængden af gødning til den enkelte afgrødes forventede behov. Der tages blandt andet højde for jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen. Ansøger oplyser, at bedriften vil efterleve alle BAT-krav for opbevaring og udbringning af husdyrgødning som nævnt i BREF.

Viborg Kommune vurderer, at bedriften med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT i henhold til opbevaring og udbringning af husdyrgødning beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ fra juli 2003.

## VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning:

- 35. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget.**
- 36. Fast gødning skal opbevares i lukket gødningshus med fast bund og afløb til beholder.**
- 37. For dybstrøelsen, som placeres i markstakke, skal tidspunktet for udlægning noteres i logbog og placeringen indtegnes på kortbilag. Kortbilaget skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.**
- 38. Beholdere til spildevand skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og om muligt udvendig inspektion med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.**
- 39. Der skal årligt føres journal over mængden af fraført gødning til biogasanlæg**

## 6 ANDEN ORGANISK GØDNING

---

---

Der modtages ikke anden organisk gødning, f.eks. spildevandsslam, kartoffelrugtsaft, e.l. på bedriften.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Såfremt der ønskes tilladelse til udspredning af anden organisk gødning, skal der ske anmeldelse til tilsynsmyndigheden, som vurderer om der er behov for at stille yderligere vilkår.

## 7 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

### 7.1 AMMONIAK OG NATUR

#### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Beregninger, der er foretaget ud fra beregningsmetoderne i godkendelsesbekendtgørelsen, viser at ammoniaktabet fra nudriften er 1.896 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 3.307 kg kvælstof pr. år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 1.410 kg kvælstof pr. år. Husdyrbruget lever op til det generelle krav om ammoniakreduktion. Der foretages udmugning 3 gange/uge. Da det elektroniske ansøgningsystem ikke kan håndtere ammoniakberegningen ved hyppig udmugning, er effekten sat ind som kemisk luftvasker.

Beregningerne fra IT-ansøgningssystemet fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 9. Generelt ammoniakreduktionskrav.

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-3854,75 kgN/år

#### Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	0
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	2229,77
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	0
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	1077,08

#### Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-211503	FJHø08	5877,49	2688,81	3188,68	54,25%	738,57	15,44	38,32	1896,47
		5387,70	2464,74	2922,95	54,25%	677,03	20,55	35,01	1732,16
ST-211504	FJHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		4897,90	2240,67	2657,23	54,25%	615,48	18,68	31,83	1574,69
Sum	Nudrift	5877,49	2688,81	3188,68		738,57	15,44	38,32	1896,47
	Ansøgt	10285,60	4705,41	5580,18		1292,51	39,23	66,84	3306,85

#### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Den samlede ammoniakemission fra anlægget på 3.307 kgN/år ligger under det vejledende emissionskrav på 3.334 kgN/år. Dette opnås ved 3 ugentlige udmugninger, hvilket der er stillet vilkår.

#### AMMONIAKBELASTNING AF BESKYTTET NATUROMRÅDER

Det nærmeste Natura 2000-område er habitatområde nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, Skravad Bæk. Sydøst for anlægget findes flere § 7 beskyttede overdrevarsarealer, hvor det nærmeste ligger ca. 830 meter fra staldanlægget.

Inden for 1000 meter fra anlægget er der registreret følgende § 3 og § 7 beskyttede naturarealer:

<b>Naturtype</b>	<i>Ident</i>	<i>Afstand meter</i>	<i>Retning</i>	<i>Besigtigelse</i>
Sø §3	295.174	930	Nord	April 1988
Sø §3	295.176	880	Nord	April 1988
Sø/mose §3	295.172	670	Nord	April 1988
Sø §3	298.406	880	Nordvest	April 1988
Sø/mose §3	299.076	800	Nordvest	April 1988
Mose §3	295.186	900	Nordvest	April 1988
Overdrev §7	291.370	830	Sydvest	Maj 1988 (Novana station)
Sø §3	430.699	1000	Syd	Maj 1988
Eng §3	431.781	790	Syd	April 1995
Sø §3	295.200	810	Syd	Marts 1989

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Produktionsanlægget er beliggende i relativ stor afstand til naturarealer. De fleste naturarealer er beskyttet i 1988 til 1995. Det fremgår af besigtigelserne, at der er tale om naturarealer, der ikke er særligt værdifulde. Der er således ikke registreret bilag 4 arter på nogle af arealerne. Besigtigelser nævner tilgroning som en af de største trusler imod arealerne. Selv om der er tale om relativt gamle besigtigelser, vurderes det ud fra nyere luftfotos, at forholdene ikke har ændret sig væsentligt.

Siden sidste miljøgodkendelse fra 2010 er reglerne ændret således, at alle ammoniakfølsomme naturtyper er beskyttet af fastlagte afskæringskriterier. Beregninger viser, at disse kriterier er overholdt med stor margin.

Generelt vurderes det, at udvidelsen ikke påvirker de naturarealer der ligger omkring staldanlægget.

## VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles der ingen vilkår i forhold til ammoniak og natur.

## 7.2 LUGT

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

De primære lugtkilder på bedriften er stalde og gødningsopbevaring. Der er foretaget en lugtberegning i ansøgningsystemet efter gældende retningslinjer. Den beregnede geneafstand fremgår af tabel



10. Nærmeste enkeltbolig er Herredsvejen 197. Nærmeste byzone er Klejtrup og nærmeste samlede bebyggelse er Hærup.

Table 10. Beregnede geneafstande samt angivelse af aktuel afstand.

Områdetype	Lovens krav, geneafstand [m]	Aktuel afstand [m]	Genekriterie overholdt
Byzone	290	1509	Ja
Samlet bebyggelse	163	567	Ja
Enkelt bolig	92	238	Ja

Ovennævnte afstande er beregnet fra lugtcentrum for det relevante staldafsnit og kan således afvige fra afstand fra nærmeste staldhjørne til de pågældende områder.

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Naboerne på ejendommen Herredsvejen 176, der er beliggende ca. 250 meter fra den ansøgte stald, er bekymrede for øgede lugtgener. Derfor er der indsat et vilkår om en handlingsplan, hvis lugtgenerene for de omboende skulle være større end forventet.

Viborg Kommune vurderer, på baggrund af de beregnede geneafstande, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

## VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for lugt:

**40. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal ejeren af ejendommen få udarbejdet en handlingsplan for reduktion af generne. Handlingsplanen skal godkendes af Viborg Kommune, og derefter gennemføres. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.**

## 7.3 FLUER OG SKADEDYR

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

#### Skadedyr

Af hensyn til sundheden er det vigtigt, at skadedyr bekæmpes. Der vil blive foretaget den nødvendige bekæmpelse af skadedyr herunder fluer på ejendommen. Dette sker bl.a. gennem kontrolsystem for HACCP godkendelse af fødevarer virksomheder. Renholdelse omkring bygningerne spiller en afgørende rolle for mulighederne for effektiv bekæmpelse af skadedyr. Derfor fjernes vegetation omkring bygningerne og der opstilles rottelasser. Der holdes god orden i og omkring staldanlægget for at opnå et højt hygiejneniveau.

*Fluegener*

Høns elsker fluer, så der er ingen fluer i hønsestalden. I gødningslageret reduceres udklækningen af fluelaver og dermed fluer ved at minimere lysindfaldet.

**KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING**

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr så som rotter, som skal afhjælpes samt gener fra fluer, der skal bekæmpes effektivt. Baseret på oplysningerne vedr. bekæmpelse af skadedyr og fluegener vurderes det, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende.

**VILKÅR**

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for bekæmpelse af fluer og skadedyr:

- 41. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige fluegener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.**
- 42. Der skal løbende foretages observationer, således at angreb af skadedyr opdages. Ved angreb skal der igangsættes tiltag til bekæmpelse af skadedyr.**

**7.4 TRANSPORT****MILJØTEKNISK REDEGØRELSE**

Til- og frakørsel for ejendommen sker ad Herredsvejen til/fra hovedvej 13. Denne vej fører udenom byer, og går kun gennem industri i Bjerregrav. Derfor er den til mindst gene. Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Det tilstræbes dog at det sker i tidsrummet 5.00-20.00 og ikke på søn- og helligdage.

Alle marker er beliggende indenfor en afstand af 3 km fra ejendommen

Tabel 11. Transporter.

<b>Art</b>	<i>Antal transporter før udvidelse</i>	<i>Antal transporter efter udvidelse</i>
<i>Levende dyr til ejendommen</i>	1-2	1-2
<i>Levende dyr fra ejendommen</i>	0-3	0-3
<i>Æg og emballageleverance</i>	121	121
<i>Døde dyr</i>	25	25
<i>Foder</i>	30	60
<i>Brændstof</i>	10	10
<i>Husdyrgødning</i>	60	120

Øvrige	20	20
<b>Tansporter, ialt</b>	<b>270</b>	<b>360</b>

Produktionen i hver af de 2 staldafsnit foregår som alt ind/alt ud. Derfor sættes alle dyr ud på en gang, ligesom der leveres nye dyr ca. 1 gang årligt til hvert staldafsnit. Der kan være tale om at aflive dyrene på stald inden bortkørsel fra ejendommen.

Når der hentes æg leveres der samtidig ny emballage. Afhentning sker hver 3. dag, og vil fortsætte uændret. Afhentning sker fortrinsvis i hverdagene men af og til afhentes der også på helligdage.

DAKA afhenter døde dyr fra lukket container efter behov, ca. hver anden uge.

Foder leveres ca. 1 gang i ugen.

Brændstof leveres direkte i tank, efter forbrug. Markbruget er det samme i nudrift og ansøgt drift.

Al gødning udbringes fra lager til mark direkte. Udbringningen fra gødningshus til markarealer foregår hovedsageligt med traktor.

Figur 4. Transportveje.



## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Kommunens vurderer, at der er valgt hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården og at der ikke vil forekomme væsentlige gener fra transport.

## VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles der ikke vilkår for transport til og fra ejendommen.

## 7.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommens væsentligste kilder til støj vil være ventilationsanlægget, foderleverancer og anden transport til og fra ejendommen.

Ventilationsanlægget bliver jf. tidligere afsnit vedligeholdt og rengjort samt optimeret med jævne mellemrum. Det er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styreenhed, hvilket sikrer mod overventilering af stalden.

Færdigfoder indblæses i fodersiloer.

Transport vil foregå fra tidlig morgen til sen aften, men det tilstræbes, at der ikke foregår tung transport på søn- og helligdage.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Støj fra bedriftens interne transportere samt støj fra de forskellige transportere til og fra anlægget må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transportere øges i forbindelse med produktionsudvidelsen.

Foderindblæsning kan være meget støjende. Det bør tilstræbes at levering foretages på hverdage og indenfor dagperioden (7-18).

Naboerne på ejendommen Herredsvejen 176, har udtrykt bekymring for øgede støjgener i forbindelse med udvidelsen.

Der er ikke foretaget støjberegninger, men der fastsættes støjkraV i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning.

Viborg Kommune vurderer, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser. Dette begrundes i, at de fleste støjkilder er placeret indendørs samt ejendommens beliggenhed i forhold til omkringboende og placering i forhold til offentlig vej.

### VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for støj fra anlægget og maskiner:

**43. Grænseværdier for bedriftens samlede støjbidrag i omgivelserne som funktion af tidsrum og områdetype:**

<b>Områdetype</b>	<b>Dagperiode</b>	<b>Aftenperiode</b>	<b>Natperiode</b>
	<b>Mandag-fredag</b> <b>kl. 07.00-18.00</b>	<b>Mandag-fredag</b> <b>kl. 18.00-22.00</b>	<b>Alle dage</b> <b>kl. 22.00-07.00</b>
	<b>Lørdag</b> <b>kl. 07.00-14.00</b>	<b>Lørdag</b> <b>kl. 14.00-22.00</b>	
		<b>Søn- &amp; helligdage</b>	

		<b>kl. 07.00-22.00</b>	
<b>Åbent land:</b>	<b>55 dB(A)</b>	<b>45 dB(A)</b>	<b>40 dB(A)</b>
<b>Referencetidsrum *)</b>	<b>8 timer</b>	<b>1 time</b>	<b>½ time</b>

*\*) Grænseværdierne skal overholdes i de mest støjbelastende otte timer i dagperioden, den mest støjbelastende time i aftenperioden og den mest støjbelastende ½ time i natperioden.*

**44. Virksomhedens støjbidrag til et maksimalniveau i natperioden må ikke overskride 55 dB(A)**

**45. Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal husdyrbruget for egen regning eftervise, at de generelle støjkrav er overholdt. Støjmåling kan maksimalt kræves en gang om året, og skal udføres som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder". Såfremt målingerne/beregningerne viser, at grænseværdierne overskrides, skal husdyrbruget lade foretage afhjælpende foranstaltninger og ved fornyede målinger/beregninger dokumentere, at grænseværdierne overholdes.**

## 7.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Støvgener udenfor ejendommen forventes ikke at forekomme.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel for at begrænse støvgener. Yderligere henstilles til, at alle aktiviteter på bedriften planlægges herunder også levering og udkørsel således, omgivelserne påvirkes mindst muligt.

### VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for drift og egenkontrol:

**46. Driften må ikke medføre støvgener udenfor husdyrbrugets arealer.**

## 7.7 LYS

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er lysstyring i fjerkræstalden. Da der ingen lysplader er i taget, forventes der ikke nogen fjernpåvirkning fra indendørs belysning.

Der er udendørs belysning, som kun vil være tændt efter behov.

#### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Viborg Kommune vurderer, at der ikke er udendørs eller indendørs lys, som kan virke generende for naboer eller passerende trafik. Det vurderes således, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende eller skæmme landskabet.

#### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for lys på ejendommen.

- 47. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.***

## 8 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

### 8.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

#### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Bedriften råder over 59,53 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer. På alle udbringningsarealerne hørende til bedriften udbringes husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha. Alle arealer ligger indenfor en radius af 3,5 km fra ejendommen.

Skema med oversigt over udbringningsarealerne er præsenteret i nedenstående tabel. Arealernes placering fremgår af figur 5.

Tabel 12. Ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1 (ha)	N-kl. 2 (ha)	N-kl. 3 (ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
11-0	6,20	Ja	JB1	Nej	K2	K2	6,20	0,00	0,00	0,00	0,00	6,20	0,00	0,00	0,00
14-0	1,58	Nej	JB1	Nej	K2	K2	1,58	0,00	0,00	0,00	0,00	1,58	0,00	0,00	0,00
14-1	0,29	Nej	JB1	Nej	K2	K2	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00
12-0	0,97	Nej	JB1	Nej	K2	K2	0,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,97	0,00	0,00	0,00
13-0	1,82	Nej	JB1	Nej	K2	K2	1,82	0,00	0,00	0,00	0,00	1,82	0,00	0,00	0,00
18-0	5,98	Nej	JB1	Nej	K2	K2	5,98	0,00	0,00	0,00	0,00	5,98	0,00	0,00	0,00
6-0	9,97	Nej	JB2	Nej	K2	K2	9,97	0,00	0,00	0,00	0,00*	9,97	0,00	0,00	0,00
9-0	1,73	Nej	JB2	Nej	K2	K2	1,73	0,00	0,00	0,00	0,00	1,73	0,00	0,00	0,00
7-0	1,37	Nej	JB1	Nej	K2	K2	1,37	0,00	0,00	0,00	0,00	1,37	0,00	0,00	0,00
10-0	1,54	Nej	JB2	Nej	K2	K2	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00
4-1	3,70	Nej	JB2	Nej	K2	K2	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00	3,70	0,00	0,00	0,00
4-0	5,45	Ja	JB2	Nej	K2	K2	5,45	0,00	0,00	0,00	0,00	5,45	0,00	0,00	0,00
1-0	0,82	Nej	JB2	Nej	K2	K2	0,82	0,00	0,00	0,00	0,82	0,82	0,00	0,00	0,00
2-0	5,02	Nej	JB2	Nej	K2	K2	5,02	0,00	0,00	0,00	4,54	5,02	0,00	0,00	0,00
hønsegård 2	5,04	Nej	JB1	Nej	K2	K2	5,04	0,00	0,00	0,00	4,62	5,04	0,00	0,00	0,00
Hønsegård	8,04	Nej	JB1	Nej	K2	K2	8,04	0,00	0,00	0,00	6,37	8,04	0,00	0,00	0,00
Total	59,53						59,53	0,00	0,00	0,00	16,35	59,53	0,00	0,00	0,00

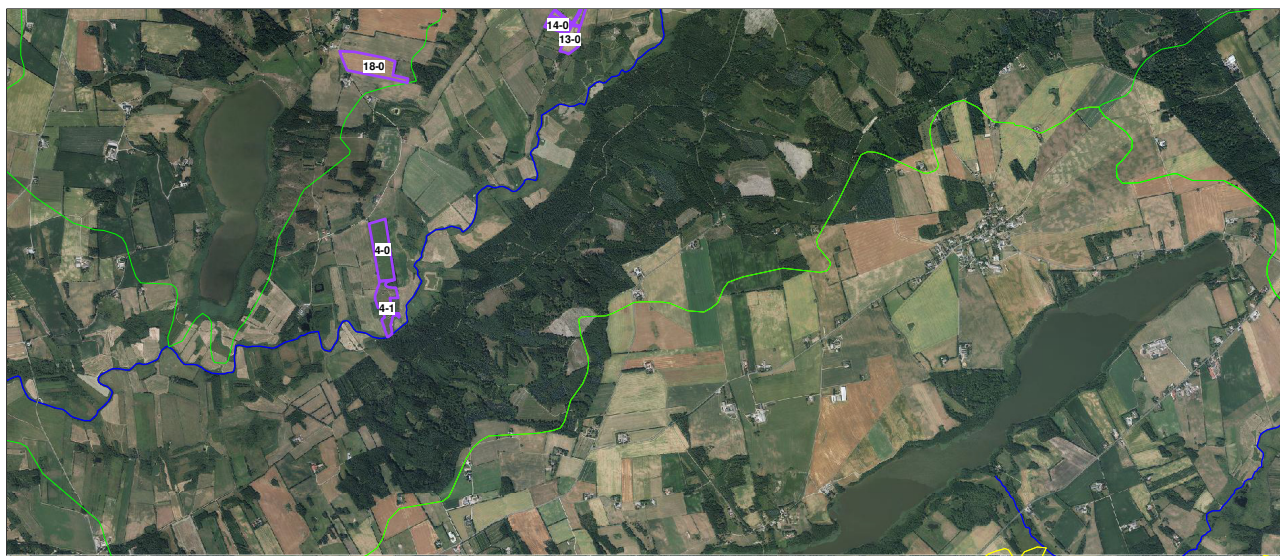
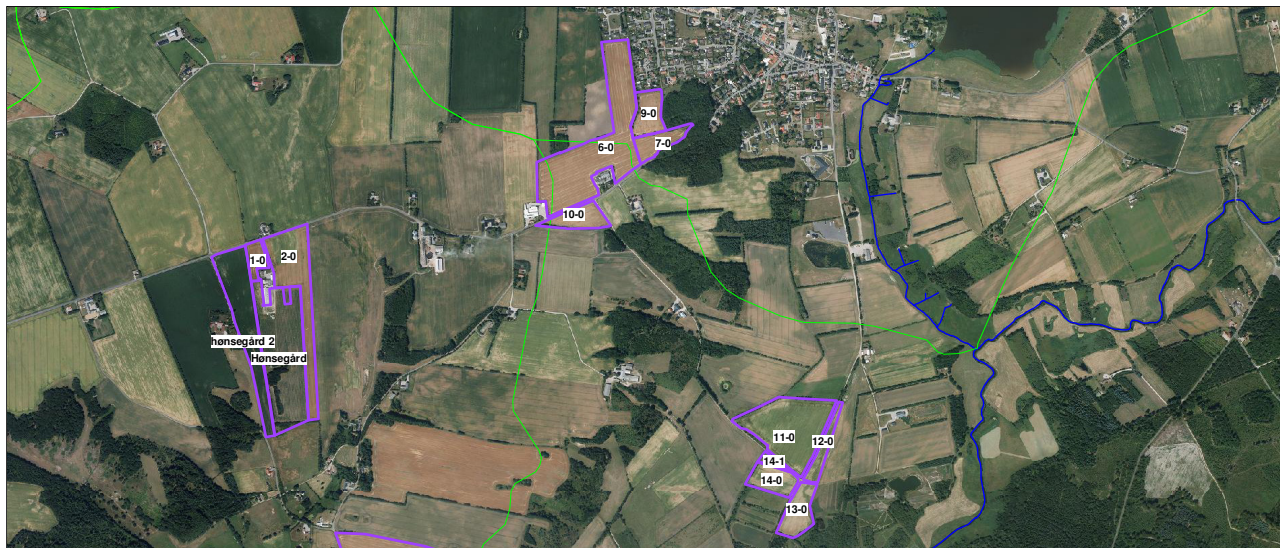
16,35 ha af udbringningsarealerne er ifølge Husdyrgodkendelse.dk endvidere beliggende indenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Det drejer sig om Hønsegård & hønsegård 2 samt markerne 1-0 & 2-0. Disse områders status som NFI vil i løbet af efteråret blive ændret til ikke-NFI, hvorfor der ikke vil blive stillet særlige krav vedrørende udvaskning af nitrat.

Begge hønsegårde beplantes med popler, 3 meter mellem hver række og 1 meter mellem poplerne.

Udbringingsarealerne afvandes via Skals å-systemet til Hjarbæk Fjord.

Det fremgår af tabel 12 at alle bedriftens udbringingsarealer ligger i nitratklasse 0 og fosforklasse 0. Udbringingsarealerne kan således betegnes som robuste i forhold til kvælstof- og fosfortilførsel til overfladevand.

Figur 5. Udbringingsarealer



Markerne omkring ejendommen (mark nr. 2-0 og Hønsegården) er mod syd afgrænset af et beskyttet sten- og jorddige.

Følgende kan konstateres på baggrund af udpegningerne og kommuneplanretningslinjerne:

En del af ejendommens arealer ligger indenfor særlige beskyttelsesområder (mark nr. 4-0, 4-1, 11-0, 12-0, 13-0, 14-0, 14-1). På begge sider af Skals Å strækker der sig et bånd af særligt beskyttelsesområde helt til udløbet i Hjarbæk Fjord. Arealer beliggende i særlige beskyttelsesområder skal så vidt muligt friholdes for inddragelse til formål der kan skæmme landskabet. Der er ikke restriktioner i forhold til anvendelse til dyrkningsformål. Særlige beskyttelsesområder inkluderer også økologiske spredningskorridorer.



De samme marker som nævnt ovenfor ligger indenfor eller delvist indenfor Natura2000 område, habitatområde nr. H30-Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, Skravad Bæk. Ikke intensiveret fortsat landbrugsdrift på sådanne arealer vurderes generelt ikke at medføre tab af natur- og landskabsværdier.

Alle arealer afvander til ovennævnte Natura2000 område.

Habitatområde H30, Lovns Bredning udgøres af de marine områder Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord. Områdets vand- og vadeblader fungerer som raste- og fødesøgningsplads for en lang række vandfugle. Å-systemerne Skals Å, Simested Å, Nørre Å samt Skravad Bæk er oplande til de marine områder. I de øvre dele af ådalene findes mange arealer, hvor opdyrkning og afgræsning er ophørt. Langs ådalenes skrænter findes mange steder vældprægede partier. På ådalenes skrænter og bakkepartier findes skov, sure overdrev og overdrev med Ene og Hedelyng. Hjarbæk Fjord ligger endvidere indenfor fuglebeskyttelsesområde F14 og F24, Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord og Simested Fjord

EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for landene i EU. EF-fuglebeskyttelsesområder er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i landene i EU.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 59,53 ha udbringningsareal, som fremgår af tabel 12 og figur 5, og det skal ske med et dyretryk på maksimalt 1,4 DE/ha.

I forhold til mark nr. 4-0, 4-1, 11-0, 12-0, 13-0, 14-0, 14-1 som ligger indenfor Natura2000området H30 har Viborg Kommune foretaget en gennemgang af luftfotos fra 1995 og frem, og vurderer, at arealerne har været i omdrift, og der fortsat kan drives landbrug uden tab af natur- eller landskabelige værdier eller væsentlig forringelse af udpegningsgrundlaget, så længe driften ikke intensiveres i forhold til nudrift.

For den del af udbringningsarealerne, der ligger indenfor Særlige Beskyttelsesområder jf. Viborgs kommuneplan, vurderes det, i dette tilfælde, at den fortsatte almindelige landbrugsdrift af disse arealer ikke vil pådrage en væsentlig påvirkning på de særlige natur- og kultur-mæssige interesser, herunder økologiske forbindelseslinjer, naturområder med større uforstyrrede landskaber, eller sammenhængende naturområder, der er udpegningsgrundlag for området.

Det beskyttede dige syd for Hønsegården og mark nr. 2-0 må i medfør af Museumsloven ikke fjernes eller beskadiges.

I forhold til udbringning, er BAT at tage højde for udbringningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, evt. skråninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse samt landbrugsmæssig praksis, inklusiv evt. sædskifte. Viborg Kommune vurderer, at bedriften, med de stillede vilkår, lever op til BAT.

### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår for udbringningsarealerne.

**48. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 59,53 ha udbringningsareal som fremgår af figur 3.**

**49. Der skal foreligge dokumentation for, at produceret gødning udover 83 DE leveres til biogasanlæg. Dokumentationen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises ved kontrol af eller tilsyn på ejendommen.**

## 8.2 PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

Et enkelt areal (4-1) ligger, over en strækning på ca. 50 meter, ned til Skals Å, der er B2 målsat. Marken er udlagt med græs og anvendes hovedsageligt til græsslet, uden omlægning. Terrænet er fladt ned til vandløbet. På samme mark ligger der en § 3 beskyttet sø i markskel. Søen er omfattet af de generelle bræmmebestemmelser.

19,8 ha af udbringningsarealerne afvander til Hærup Sø. 13 ha af disse anvendes til udeareal for fritgående høns.

Hærup Sø er målsat som A/B1 og ifølge forslag til vandplan for Limfjorden skal en indsats om nedbringelse af belastningen over for punktkilder og diffus afstrømning resultere i at søen opnår en god økologisk tilstand.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes at løgfrø, vandsalamander og spidssnudet frø kan have ophold i områderne omkring udbringningsarealerne. Vandhuller kan fungere som "trædesten" for disse arter. Endvidere er vandflagermus, som også kan have levesteder i området afhængige af søer og deres vandkvalitet.

Der kan være en indirekte påvirkning af de § 3-beskyttede søer, hvor naboarealet bruges til udbringning. Dette skyldes tilførslen af næringsstoffer som følge af udvaskning og udsivning i randområder.

Generelt er udbringningsarealerne forholdsvis robuste, da der kun er meget få vandløb/søer i tilknytning til arealerne. Terrænet er meget fladt og risikoen for overfladeafstrømning er yderst minimal. Ejer har oplyst at areal 4-1 ned til Skals Å og som indbefatter en lille sø overvejende anvendes til græsslet, og sjældent omlægges.

Da husdyrgødningen udelukkende består af fast gødning, der "bredspredes" vil der hvert år være en risiko for at en mindre del af gødningen havner i vandløbet og i søen. Derfor stilles der krav om en 10 meter "bræmme" langs vandløbet og søen, hvor der ikke må udsprede hønsegødning. Bræmmen skal ikke forveksles med bræmmebestemmelserne jf. vandløbslovens § 69. De 10 meter vedrører kun udspredding af fast husdyrgødning, og regnes fra kronekanten.

For Hærup Sø, hvor 19,8 ha af udbringningsarealerne afvander til, er miljøtilstanden vurderet til at være moderat i nuværende tilstandsklasse, og det er fosfor som er det kritiske næringsstof i forhold til vandkvaliteten i søen.

Ifølge forslag til vandplan for Limfjorden anvises der en fjernelse af 42 kg fosfor årligt i indeværende planperiode i tilledningen til Hærup Sø. Det vurderes, at der maksimalt kan være mulighed for at reducere den halve mængde fosfor i forhold til målet ved at iværksætte en indsats mod udledning fra enkelte jendomme. Den resterende mængde skal findes i den diffuse tilstrømning.

Der findes kun meget små vandløb med tilløb til Hærup Sø.

Ingen af udbringningsarealerne med afstrømning til Hærup Sø ligger i fosforklasser, grænser op til vandløb eller er placeret på stærkt hældende terræn tæt på vandløb. Arealerne er ikke drænet. Risikoen for afstrømning af fosfor til Hærup Sø fra bedriftens arealer vurderes på denne baggrund til at være minimal.

Det er Viborg Kommunes vurdering, at der ikke ses at være grundlag for en yderligere regulering af fosforniveauet på bedriften, da det generelle beskyttelsesniveau er overholdt, fosfortallene på udbringningsarealerne er moderate (mellem 3,4 til 5,3), BAT for fjerkræfarme er efterlevet, og der er ikke fundet risikoarealer i forhold til fosfor.

Der er kommunes vurdering, at den fortsatte landbrugsdrift, herunder udspreddning af hønsegødning i det ansøgte omfang og med det stillede vilkår på de vandløbsnære arealer, ikke vil forringe vilkårene for flora og fauna i de aktuelle vandløb og søer.

Den beskrevne drift af arealerne ned mod Skals Å med græsslet, er med til at pleje arealerne og sikre gode betingelse for flora og faunaen langs Skals Å og omkring vandhullet.

## VILKÅR

---

***50. Der må ikke udspreddes fast husdyrgødning i en afstand på 10 meter til vandløb og søer, regnet fra kronekanten.***

## 8.3 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD & HAV

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

---

Udbringningsarealerne afvander til Skals Å, Hjarbæk Fjord og Limfjorden. Hjarbæk Fjord og Limfjorden er følsom over for yderligere næringsstofftilførsel.

Hjarbæk Fjord ligger indenfor Natura2000-område, H30, indeholdende Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord, Skals, Simested og Nørre Ådal, samt Skravad Bæk samt F14 og F24, fuglebeskyttelsesområder, omfattende Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord og Simested Fjord.

Målsætningerne for Hjarbæk Fjord er ikke opfyldt. Fjorden er påvirket af for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som bl.a. stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne og dermed har en negativ effekt på miljøtilstanden. Næringsstoffbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af fjordens målsætning. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdets naturtyper og levesteder for arter eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Alle arealer i denne godkendelse ligger udenfor nitratklasser. Derfor er de generelle harmoniregler som udgangspunkt tilstrækkelige i forhold til kravene for udledning til overfladevand, og der er ikke stillet yderligere vilkår.

Udbringningsarealerne er primært grov- og finsandet jord (JB1 & JB2). Et enkelt areal, mark nr der er beliggende ned mod Skals Å er humusjord (JB7).

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. It-systemet fastlægger et referencesædskifte for alle bedriftens arealer, bortset fra arealer der angives at have vedvarende græs pr. 1. januar 2007. For hver mark skal der aktivt vælges et sædskifte. Bedriften på Herredsvejen 178 har valgt referencesædskifte K2 på alle arealer. Ifølge den indsendte ansøgning viser beregninger at det generelle harmonikrav er 1,4 DE/ha. Det reelle dyretryk i ansøgt drift svarer til 1,4 DE/ha.

Da det generelle harmonikrav i forhold til nitrat er overholdt, er det generelle beskyttelsesniveau vedrørende overfladevand overholdt. Udvaskningsberegningen af N (kvælstof) beregnet via Farm-N viser en maksimal tilladt udvaskning på 69,2 kg N/ha ved harmonikrav, og en reel udvaskning på 68,7 kg N/ha med en reduceret kvælstofnorm på 1 %, hvilket der stilles vilkår om.

Udbringningsarealerne ligger i P-klasse 0 i opland til fosforfølsom Natura 2000 område. Fosforoverskuddet på de ejede og forpagtede udbringningsarealer er i it-systemet beregnet til 11,1 kg P/ha/år.

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrloven bygger på en forudsætning om et omtrentligt konstant dyrehold i Danmark. Der forventes således en betydelig afvikling af husdyrholdet på mange bedrifter/ejendomme samtidig med, at nogle få bedrifter ekspanderer. Når der ikke sker en udvidelse af husdyrproduktionen, vil der som udgangspunkt heller ikke fremkomme en merbelastning fra husdyrproduktionen. På baggrund af den forventede levetid på staldanlæg er det vurderet, at samtlige ejendomme over 75 DE i løbet af en 10-årig periode vil gennemgå ændringer, som betinger en miljøgodkendelse. Miljøgodkendte husdyrbrug vil herefter repræsentere ca. 90 % af husdyrproduktionen. Miljøgodkendelse af samtlige husdyrproduktioner kombineret med et uændret dyrehold samt beskyttelsesniveauet fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsen vil føre til en reduceret belastning i forhold til den nuværende situation, da der i de enkelte sager vil blive fastsat skærpede krav særligt i forhold til de sårbare dele af oplandene til de internationale beskyttelsesområder.

### Kvælstof

Viborg Kommune har vurderet det omhandlede projekt i forhold til de af Miljøstyrelsen opstillede afskæringskriterier og har vurderet, at projektet lever op til de opstillede forudsætninger, således at projektet ikke skader Natura 2000 området Hjarbæk Fjord.

Viborg Kommune baserer vurderingen på følgende:

- Dyretrykket i de aktuelle oplande skønnes på baggrund af Miljøstyrelsens dyretrykkort ikke at være steget siden 1. januar 2007.
- Alle udbringningsarealerne hørende til bedriften ligger i nitratklasse 0.
- Viborg Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktioner, der har givet anledning til en væsentlig øget nitratudvaskning fra de aktuelle oplande siden 1. januar 2007.
- Viborg Kommune har ud fra Viborg Amts tidligere foretagne beregninger over nitratreduktion i oplandene skønnet en nitratreduktion på udbringningsarealerne på mindst 90 %. Dette fører til, at mindre end 7 kg N/ha/år fra udbringningsarealerne når frem til Hjarbæk Fjord. Derved udgør nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, væsentligt mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning til de aktuelle områder. (Der søges om anvendelse af ca. 60 ha udbringningsarealer og oplandet til Hjarbæk Fjord alene udgør ca. 120.000 ha).

### Fosfor

Udbringningsarealerne ligger i et område, der afvander til et Natura2000-område, som er overbelastet med fosfor. Arealerne ligger udenfor fosforklasser. Markerne 4-0 og 11-0 er angivet som drænede. Der indgår ikke udbringningsarealer i ansøgningen på stærkt skrånende terræn direkte til vandløb eller søer.

I ansøgt drift udspreddes der 29,0 kg P/ha, og der fraføres 17,9 kg P/ha, hvilket giver en gennemsnitligt fosforoverskud på 11,1 kg P/ha/år.

Et fosforoverskud på 11,1 kg P/ha/år er relativt højt, og Viborg Kommune har set nærmere på om udspreddningsarealerne kan være risikoarealer i forhold til fosforafstrømning. Et enkelt areal er placeret i nærheden af Skals Å, men arealet er uproblematisk i forhold til hældning mod vandløb. Der er i forbin-

delse med vurdering af påvirkning af vandløb og søer stillet vilkår om en 10 meter gødskningsfri bræmme mod vandløbet (se vilkår 50). Ingen af de øvrige arealer er vandløbsnære.

Der stilles vilkår om, at bedriften senest ved første revurdering skal have udtaget nye jordprøver og analyseret dem for indhold af fosfor.

I landbrugsjord er der, i de øverste 25 cm, i gennemsnit ophobet 2.000 kg P/ha.

Et fosforoverskud på 11,1 kg P/ha/år giver et samlet overskud i retsbeskyttelsesperioden (8 år) på 88,8 kg P/ha eller en forøgelse i jordens fosforindhold på  $88,8 \text{ kg P/ha} / (2000/100) = \text{ca. } 4 \%$ .

Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes, at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt.

Worst case udvaskningen for alle udbringningsarealerne udgør  $60 \text{ ha} * 1 \text{ kg P/ha} = 60 \text{ kg P}$ .

Worst case påvirkningen fra husdyrbruget  $(60 \text{ kg P}/100) * 4 = \text{ca. } 2 \text{ kg P}$ .

Sammenholdes worst case påvirkningen fra husdyrbruget med den faktiske tilførsel til Hjarbæk Fjord (40 tons P/år) vil man konstatere, at husdyrbruget bidrager med væsentligt mindre end 1 % af den samlede tilførsel til fjorden.

På den baggrund vurderer Viborg Kommune, at udvaskningen af kvælstof og fosfor til marine internationale beskyttelsesområder i Limfjorden hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil medføre nogen væsentlig negativ påvirkning af disse områders tilstand.

## VILKÅR

**51. Normen for kvælstoftilførsel til arealerne skal reduceret med 1%.**

## 8.4 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

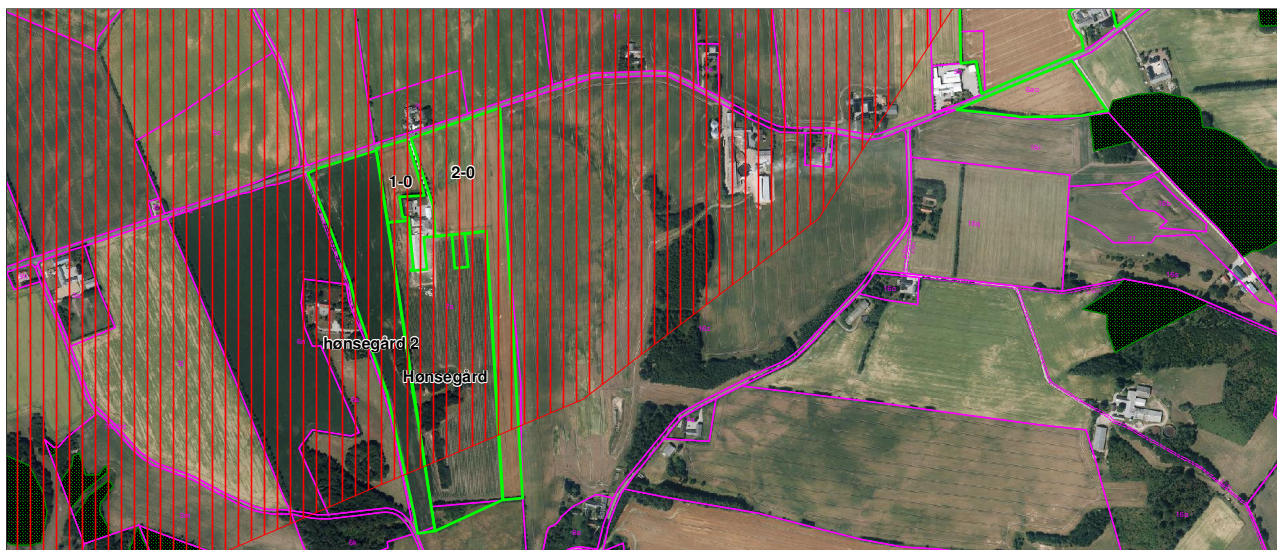
### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Hønsegård & hønsegård 2 samt mark 1-0 & 2-0 svarende til 18,92 ha af det samlede udbringningsareal på 59,53 ha ligger i områder udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder (NFI), se figur 6.

Tabel 13. N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
hønsegård 2	5,0	81	0	77	78
Hønsegård	8,0	81	0	77	78
1-0	0,8	82	0	79	79
2-0	5,0	82	0	79	79

Figur 6. Nitratfølsomme indvindingsområder beliggende ved ejendommen Herredsvejen 178



## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Naturstyrelsen har udarbejdet en kortlægning i området, og herefter udlægges Hønsegården og hønsegård 2 samt mark nr. 1-0 & 2-0 ikke som NFI. Resultatet af kortlægningen fremgår endnu ikke af Miljøportalen - dette forventes at ske senest til efteråret.

## VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles der ikke vilkår til beskyttelse af drikkevandet.

## 8.5 PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer på eller omkring landbrugsejendommen og de tilhørende udbringningsarealer. På baggrund af faglig rapport nr. 635/2007 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at der kan være damflagermus, vandflagermus, sydflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, markfirben, stor vandsalamander, odder og spidssnudet frø. Her af er damflagermus, vandflagermus, brunflagermus og langøret flagermus optaget på Røddlisten som sårbare arter.

## KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Viborg Kommune har ikke yderligere kendskab til tilstedeværelsen af bilag IV arter på eller omkring ejendommen og udbringningsarealerne. Desuden er kommunen ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til ejendommen og husdyrbrugets udbringningsarealer.

Med vilkåret om en 10 meter beskyttelseszone omkring vandløb og vandhuller vurderer Viborg Kommune, at de bilag 4 arter som potentielt kan have levested i området omkring ejendommen Herredsve-

jen 178 og de tilhørende udbringningsarealer, ikke trues af den forestående udvidelse med øget meremission på ejendommen.

#### VILKÅR

---

Baseret på ovenstående stilles ingen vilkår i forhold til påvirkning af bilag IV arter.

---

## 9 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

---

Der er så vidt muligt under de foregående afsnit redegjort for BAT. I dette kapitel forsøges det at samle de enkelte afsnit i en samlet beskrivelse, herunder medtage forhold der ikke naturligt falder ind under tidligere afsnit.

Der foreligger følgende BAT-redegørelse.

### **Mangement**

I denne produktion fjernes gødning fra stalden ca. 3 gange om ugen

Dyrene tilses dagligt ifølge reglerne i bkg. 533 om beskyttelse af æglæggende høner. Foder, vand og klima i stald kontrolleres mindst én gang dagligt. Ægindsamling foretages efter endt æglægning så flest mulige æg pakkes for korrekt opbevaring

Anlæggets drift kontrolleres ugentligt ved opgørelse af produktionsdata.

I forbindelse med holdskifte kontrolleres anlæg og inventar.

I forbindelse med holdskifte kontrolleres bygninger indvendig og udvendig.

### **Forbrug af energi og vand**

Der bruges normalt ikke varmetilsætning til æglæggestaldene udover varme i forbindelse med tomgang. I perioder med stærk frost og i opstartsfasen med nye dyr, kan det være nødvendigt med opvarmning.

I forbindelse med holdskifte rengøres og kontrolleres ventilationen indvendig og udvendig.

Ventilationen er trinvis styret med følere som registrerer temperatur og luftfugtighed. Der er samme belægning i stalden i hele produktionsperioden. Variationen i ventilationsbehov stammer fra årstidsvariation.

Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget. Lysstofrør kan endnu ikke lysdæmpes tilstrækkeligt til ikke at give forstyrrelser som kan påvirke hønerne. Derfor kan lavenergilystofrør endnu ikke anvendes.

Der er ingen dagslys i staldene. Lux-styring er derfor ikke relevant. Dyrenes behov for lys er fastlagt i bkg. 533 om beskyttelse af æglæggende høner.

Perioden reguleres og følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktionsstrin.

I pakkerum og forrum er opsat lys som giver medarbejdere optimale arbejdsbetingelser. Lyset over pakkemaskine følger krav i arbejdsmiljølovgivningen. Staldbelysningen er styret separat.

Der rengøres ikke konsekvens med vand. Staldanlæg kan tør rengøres med trykluft. Evt. vil gødningsbånd og tværkanal blive vasket med koldt vand for at spare på energien og det øvrige inventar tørrengjort. Rengøringen vil blive afsluttet med en desinfektion.

Stald og inventar skal være tørt og opvarmet ved indsætning af nye dyr. Det kan derfor særligt ved indsætning i vinterperioden være nødvendigt med varmetilsætning.

Hvis der vaskes med vand, anvendes iblødsætning for at minimere forbruget.



Hvis der vaskes med vand anvendes højtryksrensere og koldt vand.

Drikkenipler placeres højt på alle etager i anlægget for at lette hønernes vandoptagelse. Drikkeniplerne er placeret over gødningsbånd så evt. spild lander her.

Der udføres daglig kontrol af vandforbrug for at opdage evt. lækage.

### **Fodring**

Der anvendes fasefodring for at opfylde hønernes behov for næringsstoffer og opnå den nødvendige tilvækst og reproduktion. Der anvendes op til 3 blandinger af tilskudsfoder. Derudover varieres andelen af hveden i foderet.

Total råprotein ligger i gennemsnit på 162 gram/kg foder.

Total fosfor ligger i gennemsnit på 4,4 gram/kg foder.

Der anvendes fytasetilsat tilskudsfoder. Der er op til 520-800 FTU/kg tilskudsfoder.

### **Staldindretning**

Ansøgers valg af staldsystem er sket ud fra en nøje afvejning mellem dyrevelfærd, miljø, arbejdsmiljø, økonomi og daglig drift. Hele projektet forudsætter, at dyrene har en høj sundhedsmæssig status. Dyrevelfærd har sammen med miljømæssige konsekvenser været afgørende for valg af staldsystem.

Staldsystemet som er et etagesystem med gødningsbånd med hyppig udmugning er beskrevet som BAT i Miljøstyrelsens BAT-blade (teknologiblade) med en ammoniakreduktion på 36 % i forhold til referencesystemet. Driften foregår som alt ind – alt ud, efterfulgt af en tomgangsperiode. Dyrene kan bevæge sig frit rundt i hele anlægget. Der er reder med redemåtte, siddepinde, kloslibningsanordning og strølesesareal. Nyt strølesesmateriale tilføres med jævne mellemrum.

### **Gødningstørring**

Det er en forudsætning for etablering af gødningstørring at stalden har gødningsbånd eller gødningskælder. I den ansøgte produktion går dyrene i etagesystem med gødningsbånd.

Volieresystem med tørring er udviklet, men endnu ikke idriftsat. Det er ikke hensigtsmæssigt at anvende gødningstørring i delvist åbne stalde (herunder fritgående), da det vil have for store omkostninger at varme gødningen op, da temperaturen i stalden kan være kold.

### **Luftvaskere**

Der findes BAT byggeblade angående luftvaskere. Disse er afprøvede og testede i svinestalde. Der er afprøvet en prototype luftrenser til fjerkræproduktion. Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald over en periode på et hold kyllinger (35 dage). Denne renser er ikke sat i produktion, da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion. I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren som derved får reduceret effekten. Den ansøgte produktion har en holdrotationsperiode på 56 uger. Dette gør at driftsstabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende. På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker med udokumenteret driftsstabilitet og driftsøkonomi.

### **Biologisk luftrensning**

Der er ingen BAT byggeblade med biologisk luftrensning. Det er endvidere ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med holddrift, hvor staldene står tomme i perioder.

### **Gødningsopbevaring**

Der produceres fast gødning og dybstrøelse som delvist afsættes til biogasanlæg.

Der foretages udmugning 3 gange i ugen. Gødningen læses på vogn og transporteres til opbevaring i gødningshus på samme ejendom samt gødningshuset på Herredsvejen 207. Gødningshuset har betongulv med afløb til opsamlingsbeholder. Gødningshuset er tæt og holdes lukket bortset fra når der tilføres gødning.

Gødningshuset tømmes regelmæssigt, og der foretages fornøden inspektion og vedligeholdelse.

### **Udbringning af gødning**

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion(BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes gødningsplan og gødningregnskab for bedriftens anvendelse af gødning på udbringningsarealerne. Udbringning foretages med hensyntagen til terrænets hældning og beliggenhed i forhold til følsomme recipienter.

Der udbringes 1,4 DE pr. ha, hvilket er mindre end det lovbestemte krav på 1,4 DE/ha.

Der tilføres ikke gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.

Der tages hensyn til naboer, bl.a. ved at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme, og der tages hensyn til vindretning i forbindelse med udbringning. Ansøger vil undlade at sprede gødning i weekender og på helligdage.

### **KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING**

Det vurderes, at husdyrbruget indenfor management, foder, energi- og vandforbrug og opbevaring og udbringning af husdyrgødning anvender BAT.

## VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- 52. Ved fremtidige ændringer i produktionsprocesser eller råvarer, hjælpestoffer og produkter skal der tages højde for mulig forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik.***
- 53. Ved tilsyn skal der redegøres for, hvilke renere teknologi der er indført på ejendommen samt i hvilket omfang der er sket substitution til mindre miljøbelastede råvarer og hjælpestoffer.***

---

## 10 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der kan etableres en anden type ægproduktion, det vil imidlertid kræve en godkendelse fra pakkeriet som aftager æggene. Som det ser ud lige nu er der kun mulighed for i begrænset omfang at skifte produktionsgren. Derfor er det ikke brugbart alternativ.

Eksisterende staldanlæg egner sig bedst til alternativt produktion (dvs. fritgående høns) derfor er det denne produktionsform som ansøger ønsker at fortsætte med.

Gødningslageret kan etableres på anden ejendom så der kun er et mindre bufferlager på ejendommen. Dette vil kunne sprede den interne transport af gødning over året, men vil også medføre gødningen skal flyttes af 2 omgang hvilket medfører flere transporter på vejene.

Den ønskede udvidelse vil skabe en enhed, som kan håndteres og give sikker produktion. Størrelsen af hønsehødet giver desuden mulighed for at investere i mekanisering af ægindsamlingen til gavn for arbejdsmiljøet. Start af endnu en produktionsgren vil gøre ejendommen mere robust overfor konjunkturer og sikre en volumen som kan matche den forventede afsætningen.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er Viborg Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Herredsvejen 178 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning.

## 10.1 0-ALTERNATIV

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med, at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Herredsvejen 178, er det Viborg Kommunes vurdering, at udvidelsen på Herredsvejen 178 ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring husdyrbruget end ved den nuværende produktion – jf. afsnit om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Viborg Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af

produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på ægpakkerierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette, må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

---

## 11 HUSDYRBRUGETS OPHØR

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

---

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende fjerkrægødning i stalde og gødningshus vil blive fjernet.
- Staldene og gødningshus vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Viborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår i forhold til husdyrbrugets ophør:

- 54. I tilfælde af produktionsophør skal stalde og anlæg for opbevaring af husdyrgødning tømmes og rengøres.***

## 12 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

---

---

### MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

---

I forbindelse med ændringen af bedriften er der udarbejdet et forslag til egenkontrol. Godkendelsens vilkår forudsætter også gennemførelse af egenkontrol på enkelte områder. Kontrollen vil omfatte følgende punkter.

#### Rengøring:

- Udmugning i staldene 3 gange i ugen, for at minimere ammoniakfordampningen.
- I forbindelse med holdskifte rengøres og kontrolleres ventilationen indvendig og udvendig
- I forbindelse med holdskifte rengøres og desinficeres stalden

#### Energi- og vand:

- Føre journal over vand- og energiforbrug
- Tilsyn med drikkenipler dagligt for at opdage evt. lækage.

#### Gene-/forureningsforanstaltninger:

- Daglige tilsyn og løbende service og vedligeholdelse på anlæg og bygninger efter behov

#### Registrering af:

- Produktionsdata ugentlig
- Gødning afsat til biogasanlæg
- Driftstimer for gødningsbånd
- Kontrol eftersyn på kølerum og ventilationsanlæg
- Beregning af indhold af fosfor og råprotein pr. kg foder/år
- Datoer for ind- og udsætning af dyr, dødelighed, faktisk og planlagt foderforbrug og indhold af fosfor og råprotein pr. kg foder i de enkelte blandinger

Derudover udarbejdes der årligt et gødningsregnskab samt en gødningsplan i samråd med planteavlskonsulent. Der føres journal over udspreddning af organisk og uorganisk gødning på markerne og over afvigelse fra mark- og gødningsplanen. Der føres foderkontrol på produktionen. Foderet sammensættes og optimeres løbende i samråd med konsulent.

### KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

---

Vilkår om egenkontrol har til formål, at sikre en løbende og systematisk registrering, der giver bedst muligt grundlag for overblik over produktionsforholdene. Derudover kan registreringen fungere som dokumentation for overholdelse af bestemte konkrete vilkår for husdyrbrugets indretning og drift kan vurderes, når der føres tilsyn med husdyrbruget. Det vurderes, at de stillede vilkår i tilstrækkeligt omfang vil sikre en mere optimal kontrol af bedriften.

### VILKÅR

---

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- 55. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner og logbog m.v. skal opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.**

---

## 13 SAMLET KONKLUSION

---

Viborg Kommune vurderer:

- at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion bliver begrænset til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og vilkårene i miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betraget ikke medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i kommunen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
  - nabobeboelser
  - Natura 2000-områder og natur i øvrigt
  - overfladevand
  - nitratfølsomme indvindingsområder
  - landskabelige værdier og værdifulde kulturmiljøer



## 14 GODKENDELSENS GYLDIGHED, KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

---

---

### 14.1 GODKENDELSENS GYLDIGHED

---

Virksomheden må i henhold til Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 12, ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, der indebærer forøget forurening i forhold til det hermed tilladte, før udvidelsen eller ændringerne er godkendt af Viborg Kommune.

Hvis virksomheden ønskes ændret eller udvidet, skal Viborg Kommune i henhold til lovbekendtgørelsen § 12, stk. 3 have meddelelse herom, inden ændringen eller udvidelsen foretages.

Med hensyn til retsbeskyttelse af godkendelsen henvises til Lov om husdyrbrug m.v. § 40.

Tilsynsmyndigheden skal tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 39, hvis:

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger for virksomheden,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker,
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler fastsat i medfør af Miljøbeskyttelseslovens § 7 om risikobetonede processer m.v.

Den første regelmæssige revurdering af godkendelsen af virksomheden skal foretages, når der er forløbet 8 år, efter at virksomheden er godkendt første gang. Tilsynsmyndigheden skal herefter tage godkendelsen op til revurdering mindst hvert 10. år og om nødvendigt ændre vilkårene ved påbud efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 41.

I tilfælde af at afgørelsen påklages, beregnes tidspunktet fra den dato, hvor den endelige afgørelse er meddelt.

Vilkårene kan dog i henhold til Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 53, stk. 2, til enhver tid ændres for at forbedre virksomhedens kontrol med egen forurening eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Opmærksomheden henledes på, at denne godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. ikke fritager virksomheden for de nødvendige tilladelser/anmeldelser i henhold til anden lovgivning.

Viborg Kommune skal som tilsynsmyndighed påse, at denne godkendelse og den øvrige miljølovgivning overholdes. Der skal i henhold til § 71 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. altid være adgang for de personer, der af Viborg Kommune er bemyndiget til at føre tilsyn.

## 14.2 KLAGEVEJLEDNING OG SØGSMÅL

---

Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt (gerne elektronisk) og stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes til Viborg Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Miljøklagenævnet, ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen. Offentliggørelsen finder sted den 28. august 2014, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Viborg Kommune i hænde senest den 25. september 2014.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, såfremt der er modtaget klager.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. Fristen er 6 måneder fra godkendelsen er meddelt.

## 14.3 UNDERRETNING OM GODKENDELSEN

---

Kopi af godkendelsen er sendt til:

- Embedslægeinstitutionen Nord, Langelandsvej 8, 8940 Randers SV. (senord@sst.dk)
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia. (mail@dkfisk.dk)
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup.  
(nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk)
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1611 København V.  
(ae@aeraadet.dk)
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K. (fbr@fbr.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. (dnviborg-sager@dn.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle (post@sportsfiskerforbundet.dk)
- Friluftsrådet Limfjord Syd, (ajj-7600@webspeed.dk)
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N (husdyr@ecocouncil.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140. København V, (natur@dof.dk, viborg@dof.dk)
- naboer